Ազգ
Azg
armenian daily
10 ԱՊՐԻԼ 1997 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ #66 (1320)

Պետդուման որոշում չընդունեց զինամասակարարումների վերաբերյալ

9 ԱՊՐԻԼ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ի կատարումն ապրիլի 4-ին Պետդումայի ընդունած որոշման, Ռուսաստանի խորհրդարանի ստորին պալատն այսօր անդրադարձավ արտասահմանյան երկրներին ռուսաստանյան զենքի ապօրինի մատակարարումների հարցին: Ներկայացվեց որոշման այլընտրանքային 2 նախագիծ, որոնցից մեկն առաջարկվել էր Լեւ Ռոխլինի, Վիկտոր Իլյուխինի եւ Վալենտին Վարեննիկովի, իսկ մյուսը՝ «Մեր տունը Ռուսաստանն է» խորհրդարանական միավորման անունից: Վերոհիշյալ 3 պատգամավորների նախագիծը դեռեւս ապրիլի 4-ին ներկայացվել էր նրանց գլխավորած դումայական կոմիտեների անունից, սակայն, ըստ երեւույթին, այդ կոմիտեների մեծամասնությունը զենքի մատակարարումների հարցի առնչությամբ համամիտ չէ իրենց նախագահների հետ, ինչի հետեւանքով պարոնայք Իլյուխինը, Ռոխլինն ու Վարեննիկովը ներկայումս հանդես են գալիս յուրաքանչյուրն իր անունից: Բացի այդ, եռյակի նախագծի վերջնական տարբերակում բացակայում է Հայաստանի հիշատակումն՝ իբրեւ հասկացված սպառազինությունների հասցեատիրոջ եւ խոսվում է ընդհանրապես արտասահմանյան պետությունների մասին: Ըմբռնելի են նաեւ որոշման այլընտրանքային նախագծի ի հայտ գալու շարժառիթները: Չգտնելով մարել սկանդալը, կառավարամետ ուժերը Պետդումայում փորձում են առավելագույնս մեղմել խորհրդարանի որոշման բանաձեւը: Ահա թե ինչու «Մեր տունը Ռուսաստանն է» միավորման նախագիծը պարզապես առաջարկում է գլխավոր դատախազին ստուգել Լեւ Ռոխլինի վերջին զեկույցում շարադրված փաստերը: Սակայն, ինչպես երեւում է, Պետդուման առհասարակ տրամադրված չէ որեւէ որոշում ընդունելու: Առավոտյան նիստում 157 պատգամավոր քվեարկեց հարցը քննարկման դնելու դեմ, սակայն այդ քանակը բավարար չէր Պետդումայի խորհրդի առաջարկած հարցը օրակարգից հանելու համար: Երեկոյան նիստում տարաձայնությունները բռնկվեցին նոր ուժով: Ընդ որում, պատգամավորները, ջանում էին չբացահայտել դարաբաղյան հակամարտության այս կամ այն կողմի հանդեպ իրենց համակրանքը: Կողմնորոշումներն այլ կերպ էին արտահայտվում: Պատգամավոր Վլադիմիր Լոպատինի խոսքերով, երեկվա փակ խորհրդարանական լսումներում, որոնք վերաբերում էին Անդրկովկասում Ռուսաստանի քաղաքականությանը, դումայականները եկան այն եզրահանգման, որ չարժե «լվացքը դրսում անել», քանզի դա կարող է խախտել հակամարտության տարածաշրջանում առկա ուժերի փխրուն հավասարակշռությունը: Շուրջ 20 րոպեանոց չափազանց սուր բանավեճի արդյունքներն ամփոփեց քվեարկությունը: Ռոխլինի, Վարեննիկովի եւ Իլյուխինի նախագիծը ստացավ ձայների 45 տոկոսը, իսկ այլընտրանքայինը՝ 30 տոկոս: Երկու նախագծերն էլ մերժվեցին ցույց տալով, որ Պետդուման ջանում է խույս տալ զենքի մատակարարումների հարցի լուրջ քննարկումից: «Յաբլոկո» խորհրդարանական միավորման անդամ Սերգեյ Միտրոխինը կարծիք հայտնեց, թե Անվտանգության հարցերով կոմիտեի նախագահ Վիկտոր Իլյուխինի առաջարկն այսօր տապալվեց դումայական ժողովրդավարների եւ, առաջին հերթին, «Յաբլոկոյի» ջանքերի շնորհիվ: Սակայն այսօրվա նիստի արդյունքները չեն նշանակում, թե հարցը մոռացության է տրվելու: Պետդումայի խոսնակի առաջարկությամբ, ներկա երկու նախագծերի հեղինակները պետք է մշակեն որոշման ընդհանուր նախագիծ եւ ներկայացնեն Պետդումային:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հունաստանը Ղարաբաղի հարցում միջնորդ չէ

Հույն արտգործնախարարի այցին կհետեւի պաշտպանության նախարարի այցը

ՏԻԳՐԱՆ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Հունաստանի արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսը եւ Հայաստանի արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանյանը երեկ կառավարության ընդունելությունների տանը ստորագրեցին երկու երկրների միջեւ հյուպատոսական կոնվենցիան եւ փոխդարձ բնագավառում համագործակցության համաձայնագիրը, որից հետո պատասխանեցին լրագրողների հարցերին: Ալեքսանդր Արզումանյանը, ողջունելով հույն արտգործնախարարի առաջին այցը Հայաստան, հայ-հունական հարաբերությունները որակեց փայլուն եւ նշեց, որ երկկողմ համագործակցությունը ընդգրկում է բոլոր ոլորտները՝ քաղաքական, տնտեսական, մշակութային: Իր հերթին, Թեոդորոս Պանգալոսը հայտարարեց, թե Հունաստանի համար Հայաստանն այնքան էլ արտերկիր չէ, քանի որ երկու ժողովուրդները դարերով ապրել են միասին: Հունաստանում կա բարգավաճող հայ համայնք, որը միշտ բարձր չափանիշների է հետեւել, պահպանելով իր լեզուն, մշակույթը, միաժամանակ համայնքի անդամները համարվել են հույներ եւ չեն ընդունվել իբրեւ օտարազգի:

Անդրադառնալով ՀՀ վարչապետի եւ արտգործնախարարի հետ հանդիպումներին, հույն

արտգործնախարարը կարեւորեց երկկողմ առեւտրի զարգացումը: Դրա համար անհրաժեշտ համարվեց երկու երկրների գործարարների կապերի հաստատումը: Պանգալոսը նշեց, որ Հունաստանի բանկերը շահագրգռված են իրենց գործունեությունը ծավալելու նաեւ Հայաստանում: Հունաստանի արտգործնախարարը հայտնեց, որ իր հետ Երեւան են ժամանել ոչ միայն գործարարներ, այլեւ հաղորդակցության հզոր ընկերության ներկայացուցիչներ, որոնք հետաքրքրվում են նոր համակարգերի եւ տեխնոլոգիաների տարածմամբ: Հունաստանն ու Հայաստանը համագործակցում են նաեւ ռազմական ասպարեզում: Նախարարը տեղեկացրեց, որ հայ սպայի կոչման թեկնածուները (կադետները) ուսուցում են անցնում հունական դպրոցներում եւ հասկապես լավ ցուցանիշներ են ցույց տալիս մաթեմատիկայի ասպարեզում: Համագործակցության հեռանկարներ կան նաեւ ռազմական տեխնոլոգիաների եւ պաշտպանության նշանակության արտադրությունների համագործակցության ոլորտներում: Երեք ամսվա ընթացքում Հունաստանի պաշտպանության նախարարը նույնպես կայցելի Հայաստան եւ կհանդիպի ՀՀ պաշտպանության նախարարին եւ վարչապետին: «Հայաստանը եվրոպական երկիր է, եւ նրա առաջադիմությունը դեպի գոյություն ունեցող եվրոպական ինստիտուտներ պետք է շարունակվի», ասաց պրն Պանգալոսը:

Տես # էջ 2

Վրաստանին վարկ՝ նավթային արեւմտյան երթուղին ուսումնասիրելու նպատակով

9 ԱՊՐԻԼ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Համաշխարհային դրամատան միջազգային զարգացման ընկերակցությունը երեկ հաստատեց Վրաստանին 1 մլն 400 հազար դոլարի վարկ հատկացնելու ծրագիրը, որի նպատակն է մանրազնին ուսումնասիրել Կասպից ծովից նավթը Վրաստանի տարածքով արտահանելու երթուղին: Ուսումնասիրվելու են Բաքուն վրացական Սուպսա նավահանգստին կապող խողովակաշարի տեխնիկական հուսալիությունը, շրջակա միջավայրի պաշտպանությանը եւ կառուցման աշխատանքների համար անհրաժեշտ գումարներին վերաբերող հարցեր: Վարկերով նախատեսվում է նաեւ վերապատրաստել վրաց մասնագետներին: Համաշխարհային դրամատան միջազգային զարգացման ընկերակցությունը կազմակերպության աղքատ անդամներին վարկեր է հատկացնում առանց տոկոսների, եւ այդ պետություններին 35 տարի ժամկետ է տրամադրվում՝ վարկը վերադարձնելու համար:

ՀՀ հյուսիս-արեւելքում՝ հրադադարի 13 խախտում 8 օրում

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ հյուսիս-արեւելյան սահմանագոտում վերջին օրերի լարվածությունը առայժմ չի թուլանում: Միայն ապրիլ ամսվա առաջին 8 օրերի ընթացքում սահմանի այդ հատվածում սադրիչ գործողությունները կրկնվել են 13 անգամ: Բոլոր դեպքերում էլ հակառակորդը արժանի հակահարված է ստացել, բայց Ադրբեջանի զինված ուժերի ոտնձգությունները կարծես տխուր օրինաչափություն են դառնում: Բացառություն չէր նաեւ անցած օրը, երբ Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները ժամը 13:40-17:00-ը ինչպես խոշոր տրամաչափի, այնպես էլ հրազենային տարատեսակ զենքերով հրետակոծության թիրախ են դարձրել Տավուշի մարզի Այգեպար, իսկ ժամը 17:00-18:40-ը՝ Բերքաբեր եւ Կիրանց բնակավայրերի պաշտպանական դիրքերը: ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվության ու մամուլի վարչությունից հայտնեցին, որ տուժածներ չկան: Հայաստանի զինված ուժերի ստորաբաժանումների պատասխան գործողություններից հետո հակառակորդը դադարեցրել է կրակը:

Սկսվեց Ռուսաստան-Բելառուս միության կանոնադրության նախագծի համաժողովրդական քննարկումը

9 ԱՊՐԻԼ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Համաժողովրդական քննարկում անցկացնելու նպատակով Ռուսաստանի եւ Բելառուսի թերթերում այսօր հրապարակվեց Ռուսաստանի եւ Բելառուսի միության կանոնադրության նախագիծը, որը ապրիլի 2-ին նախաստորագրել էին Բորիս Ելցինն ու Ալեքսանդր Լուկաշենկոն: Կանոնադրությունում, որի քննարկումը կշարունակվի մինչեւ մայիսի 15-ը, շեշտվում է, որ Ռուսաստանն ու Բելառուսը շարունակում են մնալ անկախ պետություններ, Միության ղեկավար մարմինը պետք է դառնա Բարձրագույն խորհուրդը, որի մեջ կընդգրկվեն երկու պետությունների ղեկավարները, վարչապետները, խորհրդարանի երկու պալատների նախագահները, ինչպես նաեւ Միության գործադիր կոմիտեի նախագահը: Միության բյուջեն կձեւավորվի համատեղ ծրագրերի իրագործման համար: Խորհրդի նախագահը լինելու է երկու երկրներից մեկի նախագահը, որն իր լիազորություններն իրականացնելու է երկու տարի: Միությունը կարող է որոշումներ ընդունել այն դեպքում միայն, եթե խորհրդի ոչ մի անդամ դեմ չլինի այդ որոշմանը: Փաստաթղթում ասված է, որ Միությունն ուղղված չէ որեւէ երկրի կամ երկրների միավորման դեմ:

40 դրամ՝ տրամվայով, տրոլեյբուսով եւ մետրոպոլիտենով երթեւեկելու համար

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ, ներքաղաքային ուղեւորատար տրանսպորտի սակագները փոփոխվել են: Ներքաղաքային վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտով (տրամվայ, տրոլեյբուս) եւ մետրոպոլիտենով մեկ ուղեւորի փոխադրման սակագինը սահմանվել է 40 դրամ: Որոշումը ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

■ *Ավազակախմբերի փոխհրաձգություն Մոսկվայում: Մոսկվայի հարավ-արեւմտյան թաղամասերից մեկում ապրիլի 9-ին սպանվեց 6 մարդ: Պատճառը 2 ավազակախմբերի փոխհրաձգությունն էր: Մանրամասները դեռ հայտնի չեն:*

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԱՎԻԱՑԻԱ

Անդրկովկասի տարածքով կանցնեն նոր օդային տարանցիկ մայրուղիները

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ապրիլի 9-ին Հայաստանում աշխատանքը սկսեց քաղաքացիական ավիացիայի հարցերով Անդրկովկասի, Թուրքիայի ու Իրանի ներկայացուցիչների խորհրդակցությունը, որի նպատակն է քննարկել տարածաշրջանում միջազգային տարանցիկ օդային նոր ուղիների խնդիրը: Այդ օդուղիները անցնելու են Եվրոպա-Վրաստան-Հայաստան-Իրան եւ Եվրոպա-Թուրքիա-Հայաստան-Ադրբեջան-Միջին Ասիա առանցքներով: Դրանք կդառնան Եվրոպան արեւելյան երկրների հետ կապող օդային ամենակարճ ուղիները եւ օգուտներ կբերեն այն երկրների տնտեսությանը, որոնց տարածքով անցնելու են:

Բացի շահագրգիռ երկրների քաղաքացիական ավիացիայի ներկայացուցիչներից (չէր ներկայացել միայն ադրբեջանական կողմը), խորհրդակցությանը մասնակցում էին միջազգային ավիակազմակերպությունների՝ Քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային կազմակերպության (ICAO), Ավիաընկերությունների ու օդային փոխադրողների միջազգային ասոցիացիաների (IATA եւ IACA) եւ Եվրոպայում օդային երթեւեկության անվտանգության ապահովման կազմակերպության (Eurocontrol) ներկայացուցիչները: Վերջիններս, ինչպես եւ եվրոպական երկրները, ըստ ICAO-ի օդային փոխադրումների փորձագետ Միլոն Շուզովիչի, մեծ հետաքրքրություն են դրսեւորում այս տարածաշրջանում նոր օդային մայրուղիների որոնման ու բացման նկատմամբ: Ըստ նրա, Հայաստանը գտնվում է քննարկվող տարածաշրջանի կենտրոնում եւ շահագրգիռ ու ակտիվ երկրներից մեկն է: Ինչպես հայտնեց ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության պետ Վաղարշակ Մնացականյանը, նոր օդային մայրուղիների բացումը իսկայական տնտեսական նշանակություն ունի Հայաստանի համար: Դրանք հնարավորություն կտան Հայաստանի օդային տարածքով անցնող չվերթներից ստանալ մեծ շահույթներ եւ ՀՀ քաղավիացիային կբերեն զգալի խնայողություններ: Սպասվում է, որ խորհրդակցության մասնակից երկրների ներկայացուցիչները ձեռք կբերեն համաձայնություն օդուղիների մասին բազմակողմ պայմանագրի կնքման ու առաջիկայում դրանց ներդրման վերաբերյալ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

Սկիզբը էջ 1

Երեւանյան բանակցությունների ընթացքում կողմերը քննարկել են սեւծովյան տնտեսական համագործակցության շրջանակներում կապերի ակտիվացման, ինչպես նաեւ տարածաշրջանային խնդիրները՝ Կիպրոսի հարցը, Ղարաբաղի, էներգակիրների արտադրության եւ շրջանառության հարցերը: Պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Պանգալոսը նշեց, թե Իրանի, Հայաստանի եւ Հունաստանի համագործակցությունը իրական է ու միության կազմում կան չորս երկրներ Ավստրիան, Իռլանդիան, Ֆինլանդիան եւ Շվեդիան, որոնք չեն ցանկանում անդամակցել ՆԱՏՕ-ին: «Նրանց հոգը չէ բնավ ՆԱՏՕ-ի ընդարձակումը», ասաց նախարարը: Մինչդեռ, պրն Պանգալոսի ասելով, Հունաստանի եւ Կիպրոսի նկատմամբ Թուրքիայի սպառնալիքը լուրջ բնույթ է կրում: Ընդ որում, արտգործնախարարի ասելով, այդ սպառնալիքը դեմ է միջազգային օրենքներին եւ պրակտիկային: Կիպրոսը իրավունք ունի սպառազինման հնարավորություններ չունի: Ղարաբաղի խնդրում պրն Պանգալոսը շարադրեց Հունաստանի դիրքորոշումը: Այն հիմնվում է՝ երկու սկզբունքների վրա, պետությունների սահմանների անձեռնմխելիության եւ փոքրամասնությունների իրավունքը իրենց բախտը տնօրինելու հարցում՝ ընդհուպ ինքնավարություն:

«Ես չեմ կարող լուծումներ առաջարկել, դա իմ գործը չէ, դուք պետք է առաջարկեք լուծումներ», ասաց պրն Պանգալոսը:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հունաստանը Ղարաբաղի հարցում միջնորդ չէ

պետք է ծավալվի, եւ Իրանը պետք է ինչ-որ ձեւով ընդգրկվի համաեվրոպական համայնքի մեջ: «Ինձ թվում է՝ Վրաստանը կարող է օգտակար լինել նման համագործակցությունը հետաքրքիր դարձնելու համար», ասաց նա եւ ավելացրեց, թե այդ հարցը կքննարկի Թբիլիսիում: Այնուհետեւ, անդրադառնալով Չիլլերի հայտարարությանը, թե ՆԱՏՕ-ի ընդարձակման եւ Եվրահամայնքի ընդարձակման միջեւ գոյություն ունի կապ, նա շեշտեց, թե դա պաշտոնական հայտարարություն չէ: Իսկ եթե դա պաշտոնապես հաստատվի, ապա ըստ հույն նախարարի, դա կլինի անլուրջ մոտեցում: ՆԱՏՕ-ն եւ Եվրոպական միությունը միանգամայն տարբեր կազմակերպություններ են: Միակ բանը, որ մոտեցնում է այդ կազմակերպություններին, այն է, որ երկուսն էլ պետք է հիմնված լինեն ժողովրդավարական հիմքերի վրա: Մյուս կողմից ՆԱՏՕ-ն զինված ուժ ունենալու կարիք ունի, իսկ Եվրամիությունը՝ տնտեսության: Պանգալոսի կարծիքով, բացի վերը նշվածից, այս կազմակերպությունները տարբեր անդամություն ունեն. ՆԱՏՕ-ին անդամակցում են ԱՄՆ-ը եւ Կանադան, իսկ Եվրաթյուններ գնել այնպես, ինչպես Թուրքիան: «Կիպրոսը Թուրքիայի իրավասության տակ չէ, այլ անկախ պետություն է», ընդգծեց նախարարը: Նույնը վերաբերում է նաեւ տարածքային ջրերին, երբ Թուրքիան փորձում է թելադրել իր կամքը, իսկ հակառակ դեպքում սպառնում պատերազմով: Երրորդ պատճառը, որն այդ սպառնալիքներին լրջություն է հաղորդում, այն է, որ դրանք անբարոյական են: «Կան քաղաքագետներ, որոնք չեն հավատում բարոյականությանը, բայց ես դրանց թվին չեմ պատկանում», ասաց արտգործնախարարը: Նա տեղեկացրեց, թե Թուրքիան ամեն վայրկյան կարող է Կիպրոսի իր գրաված տարածքից ցանկացած քանակի օդանավեր բարձրացնել, առանց հաշվի առնելու զոհերի ինքնապաշտպանության իրավունքը:

«Ժամանակն է, որ Թուրքիան հասկանա, թե Օսմանյան կայսրությունը հավերժ անհետացել է եւ հնարավոր չէ, որ վերադառնա», ասաց նա:

Նախարարի կարծիքով, Թուրքիայի ժողովուրդը շատ լավ գիտի նոր աշխարհի հնարավորությունների մասին, բայց ինքնարտահայտման հնարավորություններ չունի: Ղարաբաղի խնդրում ...

Նրա ասելով՝ Հունաստանը լավ հարաբերություններ ունի Ադրբեջանի հետ, բայց երբ ինքը լինի Բաքվում, ադրբեջանցիներին կհայտնի, որ նրանք սխալ են բույլ տվել Ղարաբաղի հարցի ծագման հենց սկզբում: Իսկ եթե կողմերը դիմեն հանդիպում կազմակերպելու խնդրանքով, հունական կողմը չի հրաժարվի: «Բայց մենք միջնորդներ չենք այս հարցում եւ չենք կարող լինել», ասաց Հունաստանի արտգործնախարարը: Այս շրջանի երկրները չափահաս են եւ իրենք կարող են իրենց լուծումները գտնել: «Ես չեմ հավատում դրսից ներդրված լուծումների կիրառմանը»,- նշեց Պանգալոսը: Արտգործնախարարը երախտապարտություն հայտնեց Հայաստանի կառավարությանը, որն օժանդակություն է ցույց տալիս Հունաստանի դիմումին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում ոչ մշտական անդամություն ստանալու համար 1999-2000 թթ.-ին:

Կողմերը հույս հայտնեցին, թե համագործակցությունն ավելի կխորանա, հատկապես եթե հաշվի առնենք, որ մինչեւ օրս ստորագրված փաստաթղթերը ապահովում են անհրաժեշտ օրենսդրական դաշտ:

Թեոդորոս Պանգալոսը՝ Հայաստանի Հանրապետության ԳԱԱ պատվավոր դոկտոր

•Երեկ ՀՀ ԳԱԱ նախագահության նիստերի սրահում, Հունաստանի Հանրապետության արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսին շնորհվեց ՀՀ ԳԱԱ պատվավոր դոկտորի կոչում ի գնահատումն այն վաստակի, որ նա ունեցել է տնտեսագիտության, քաղաքագիտության եւ փիլիսոփայության ոլորտներում: Ակադեմիկոս Ֆադեյ Սարգսյանի բացման խոսքում պարոն Պանգալոսը ներկայացվեց իբրեւ գիտության մարդ եւ քաղաքական գործիչ, որի կենսագրությունը արտացոլում է վերջին 30 տարիներին Հունաստանում արձանագրված իրադարձությունների պատկերը: Դեռ ուսանողական տարիներից նա մասնակից է քաղաքական պայքարի. 1967-ի հեղաշրջման զոհերից է. երկրում իշխող խունտայի օրոք, 1968-ին, նա զրկվում է Հունաստանում բնակվելու հնարավորությունից, ինչպես եւ հալածանքների է ենթարկվում նրա ընտանիքը: Զուգահեռաբար Փարիզում, պարոն Թեոդորոս Պանգալոսը պաշտպանում է դոկտորական թեզ տնտեսագիտության բնագավառում, եւ նրան շնորհվում է փիլիսոփայության եւ քաղաքագիտության թեկնածուի գիտական աստիճան: Խունտայի տապալումից հետո Թեոդորոս Պանգալոսը կրկին վերադառնում է քաղաքական գործունեության, զբաղեցնում բարձր

պաշտոններ Հունաստանի կառավարությունում (առեւտրի փոխնախարար, տրանսպորտի նախարար), մի քանի անգամ ընտրվում խորհրդարանի պատգամավոր: Վերջին տարիներին պարոն Պանգալոսը Հունաստանի դիվանագիտական անձնակազմի ղեկավարն է:

Երեկ, Ազգային ակադեմիայի նախագահության նիստերի սրահում, հանդիսավոր արարողությանը մասնակից էին Գերմանիայի, Անգլիայի, Ֆրանսիայի, Ուկրաինայի, Չինաստանի եւ Իրանի դեսպանները, բնականաբար նաեւ ՀՀ դիվանագիտական անձնակազմը (նախարար Ալ. Արզումանյանի գլխավորությամբ) եւ Հունաստանի արտգործնախարարության համակարգում աշխատողները:

Պարոն Պանգալոսը իր երախտիքը հայտնեց ՀՀ ԳԱԱ պատվավոր դոկտորի կոչմանն արժանանալու առթիվ: Ավելի ուշ, «Արմենիա» հյուրանոցում, Հայաստանում Հունաստանի դեսպան Յակովոս Սոֆրոնիոսը ընդունելություն տվեց ի պատիվ պրն Պանգալոսի: Ա. Ղ.

ԵՐԵՎԱՆ

Ճապոնացիները համագործակցության մեծ հույսեր ունեն

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ: Այսօր վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանն ընդունեց Հայաստանում Ճապոնիայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Տակեհիրո Տոգոյին:

Վարչապետը, ողջունելով դեսպանին, հույս հայտնեց, որ նրա նշանակումը Հայաստանի ու Ճապոնիայի միջեւ կբացի տնտեսական համագործակցության լուրջ հեռանկարներ: Նա նշեց, որ Հայաստանն ու Ճապոնիան լինելով ռեսուրսներով աղքատ երկրներ, ունեն մեկ ընդհանուր առավելություն՝ ինտելեկտուալ բարձր մակարդակ եւ որակյալ մարդկային ներուժ:

Ռոբերտ Քոչարյանն իր երախտագիտությունը հայտնեց նաեւ Ճապոնիայի կառավարությանը՝ Հայաստանին անհատույց վարկ տրամադրելու համար:

Դեսպան Տակեհիրո Տոգոն ասաց, որ Ճապոնիայի գործարարների շրջանում մեծ հետաքրքրություն կա Հայաստանի նկատմամբ եւ իրենք փոխշահավետ համագործակցության մեծ հույսեր ունեն: Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ օտարերկրյա ներդրումները, տնտեսական լուրջ համագործակցությունը կարող են դառնալ տարածաշրջանում կայունության հաստատման կարեւորագույն երաշխիքներից մեկը:

Ճապոնիայի դեսպան Տակեհիրո Տոգոյի հետ Հայաստան են ժամանել նաեւ ճապոնական մի շարք խոշոր ընկերությունների ներկայացուցիչներ, որոնք հանդիպում ունեցան կառավարության անդամների հետ եւ քննարկեցին տնտեսական համագործակցության հնարավորությունները:

ԳՈՒՅԺ

Շահե Գ. Ահարոնյան

Բեյրութից ստացված հեռագիրը գուժում է անժամանակ մահը Շահե Գերսամի Ահարոնյանի, 43 տարեկան հասակում, սրտի կաթվածի հետեւանքով: Հանգուցյալը՝ որդին Ռամկավար ազատական կուսակցության մեծ ղեկավարներից եւ հրապարակախոսներից Գերսամ Ահարոնյանի, բանիմաց եւ ջղուտ հրապարակագիր էր իր հերթին, միաժամանակ հանդիսանալով ՌԱԿ Բեյրութի շրջանակի կուսակցական աշխույժ գործիչներից մեկը: Կրթությունը ստացել էր ՀԲԸՄիության Հովակիմյան-Մանուկյան վարժարանում, մեկ տարի սովորել Երեւանի պետհամալսարանում, իսկ այնուհետեւ Բեյրութի Հայկազյան քոլեջում մասնագիտացել գործարար ղեկավարման բնագավառում: Որոշ ժամանակ անց աշխատել էր լիբանանյան բանկերից մեկում, սակայն այնուհետեւ, 80-ական թթ.-ի սկզբում «Զարթոնք» օրաթերթում իր լրագրողական մկրտությունը ստանալուց հետո, ամբողջովին նվիրվել էր այդ ասպարեզին՝ տեղական ռադիոկայաններից մեկում աշխատելով որպես անգլերեն լուրերի խմբագիր: ՌԱԿ Ս. Փորթուգալյան եւ Զարթոնք ակումբների, եւ այնուհետեւ ՌԱԿ Լիբանանի շրջանային վարչության կազմերում ծավալած կուսակցական գործունեությանը զուգահեռ՝ կանոնավորապես աշխատակցում էր կուսակցության Լիբանանի պաշտոնաթերթ «Զարթոնքին»: Հայ եւ արաբական դասերի աչալուրջ, կարելի է ասել մտասեւեռված քարոզիչներից էր, դրանց փոխկապակցվածության եւ դրանք համակարգված հետապնդելու անհրաժեշտությունը հավատացողներից մեկը: Նրա տեսակետները ոչ միշտ էին ընդունելի, սակայն անկեղծությունն անկասկածելի էր:

Ամուսնացած էր եւ ուներ երեք որդի:

Մեր վշտակցությունները մորը՝ տիկին Սոնա Ահարոնյանին, տիկնոջը, քրոջը եւ բոլոր ընկերներին:

Հուղարկավորությունը տեղի կունենա ապրիլի 11-ին, Բեյրութի Հայ ավետարանական 1-ին եկեղեցում:

Դավիթաշենի կամրջի ճակատագիրն անորոշ է

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 1996 թվականին Դավիթաշենի կամրջի շինարարության համար նախատեսված էր հատկացնել 400 միլիոն դրամ, սակայն փաստացի վճարվել է ընդամենը 60 միլիոն: Իսկ այս տարի նախատեսված 500 միլիոնից դեռեւս ոչ մի լումա տրված չէ: «Եթե մեկ-երկու ամիս էլ ֆինանսավորում չլինի, այս տարվա աշխատանքները կվտանգվեն», Նոյյան տապանի թղթակցին ասաց քաղաքապետարանի շինարարության բաժնի պետ Ստեփան Օղուլխանյանը: Պրն Օղուլխանյանը հայտնեց, որ կամրջի շինարարությունն ավարտելու համար անհրաժեշտ է դեռեւս 6,9 միլիոն ամերիկյան դոլար (մոտ 3,3 մլրդ դրամ) եւ եթե անգամ նախատեսված հատկացումներն արվեն, 5-6 տարի կպահանջվի այդ գումարներով շինարարությունն ավարտելու համար: Չգծման հետեւանքով, շարքից դուրս են գալիս արդեն տեղադրված մետաղական եւ բետոնային կառուցվածքները եւ բնականաբար պահանջվող գումարներն ավելի կաճեն:

Կամրջի շինարարությունը սկսվել է 1987 թ.: Մոտ 8,9 միլիոն դոլարի արժողության այս կամուրջը ոչ միայն Եղվարդը Երեւանին միացնող ամենակարճ ուղին է եւ 6-7 կմ-ով կրճատում է Դավիթաշենը Երեւանի կենտրոնի հետ կապող ճանապարհը, այլեւ խիստ անհրաժեշտ է Կիեւյան կամրջի ծանրաբեռնվածությունը թեթեւացնելու համար, որն արդեն վերանորոգման կարիք ունի:

Երեւանում կկայանա Պարսից ծոցի ու Մերձավոր Արեւելքի գործարարների համաժողով: Ապրիլի 15-18-ը Երեւանում տեղի կունենա համաժողով (ֆորում) Պարսից ծոցի եվ Միջին Արեւելքի երկրների գործարարների մասնակցությամբ: Համաժողովը նախաձեռնել են ՀՀ առեւտրի, սպասարկումների եվ զբոսաշրջության նախարարությունը, Sil group եւ ADVEXH international ֆիրմաները: Կմասնակցեն նաեւ Հայաստանի արդյունաբերողների ու գործարարների միության ու փանաթականների միության ներկայացուցիչներ: Համաժողովին կմասնակցեն քիմիական, սննդի արդյունաբերության, էլեկտրոնիկայի, համակարգիչների, ինվեստիցիաների, տեխնոլոգիաների ոլորտների շուրջ 50 ֆիրմաների ներկայացուցիչներ: Կքննարկվեն բանկային, ֆինանսական, հարկային եվ մաքսային գործունեության ոլորտների առավել հետաքրքրություն ներկայացնող բազմաթիվ հարցեր:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Դժբախտաբար Սփյուռքի երբեմնի մայրաքաղաքի հայերը լավ չեն ճանաչում Արցախի հայ ղեկավարներին... Զանգվածային լրատվության մի քանի ներկայացուցիչների սեփական ջանքերով կազմակերպած հարցազրույցներն ու այցելությունները ԼՂ Հանրապետություն ժամանակ առ ժամանակ ներկայացվում են բեյրութահայ եւ օտարալեզու մամուլում:

Այնուամենայնիվ, սփյուռքահայ նորագույն ազգային-ազատագրական պայքարի օրրան Բեյրութը, որտեղ ածել են Մոնթե Մելքոնյանն ու Վիգեն Զաքարյանը, խիստ հետաքրքրությամբ է հետեւում ազատատենչ լեռնաշխարհի բոլոր իրադարձություններին: Այնպես որ, ԼՂՀ-ի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի նշանակումը որպես Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ` գնծությամբ ընդունվեց լիբանանահայ բոլոր կուսակցությունների եւ հոսանքների կողմից: Նույնիսկ Հայաստանի իշխանությունների դեմ քաղաքական սխտեմատիկ պայքար տանող ՀՅ Դաշնակցությունը շնորհավորական հեռագիր էր ուղարկել Ռ. Քոչարյանին, որը տպագրվեց դաշնակցության «Ազդակ» օրգանում: Առանձին շնորհավորական հեռագիր էր ուղարկել նաեւ դաշնակցությանը մոտ կանգնած Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն, որը տպագրվեց լիբանանահայ մամուլում: Հայաստանի վարչապետին ջերմորեն շնորհավորեց նաեւ Սոցիալ-դեմոկրատ հնչակյան կուսակցությունը, Ռամկավար ազատական կուսակցության Բեյրութի խմբակը, լիբանանահայ կոմունիստական կուսակցությունը, հայրենասեր դեմքեր ու հոսանքներ: Լիբանանահայությունը լայն հույսեր էր կապել հրաժարյալ վարչապետ Արմեն Սարգսյանի հետ, այնպես որ «ի

ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ

Լիբանանահայությունն ինչպես ընդունեց Ռ. Քոչարյանի նշանակման լուրը

փակուղուց դուրս գալու լավագույն միջոց: Իսկ Թուրքիան եւ Ադրբեջանը, իրենց քաղաքական նոր արշավով, սպառնում են պատերազմական նոր իրավիճակ ստեղծել, օգտվելով Հայաստանում շարունակվող ներքին պայքարից: Իսկ Սերբիայի հետ իրավիճակը բաղդատելը, նոր ցույցերի եւ ըմբոստության կոչերով ժողովրդին խորոց սրտե» մաղթում է, որ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանն իր ամբողջ փորձառությունը, հեռատեսությունը, արցախյան գոյատեւման պայքարի հեռուսի համբավն ու հեղինակությունը օգտագործի Հայաստանը դուրս բերելու անորոշությունից: Միջին Արեւելքում տեղի ունեցող իրադարձությունները, որոնք կարող են հանգեցնել նոր` արաբ-իսրայելյան արյունահեղ պատերազմի, խիստ մտահոգել են նաեւ բեյրութահայությանը: Հայաստանում տեղի ունեցող քաղաքական տխուր` իրադարձությունները, իշխանության համար պայքարը, անզիջողականությունը, փառասիրությունը երկիրը կարող են հասցնել քաղաքական անկայուն իրավիճակի եւ պատերազմի: Այսպես են մտածում շատերը: Այդ դեպքում, կրկնվելու է այն, ինչը պատահեց 1958-59 եւ 1975-1992 թթ. Լիբանանում:

Հայ գաղթօջախի առավել մտահոգ ընտրանին Ռոբերտ Քոչարյանի վարչապետ նշանակումը ողջունում է որպես Հայաստանի եւ Արցախի միացման կարեւոր քայլ եւ հրահրելը հանգեցնելու են երկրի պառակտման, մասնատման, քրեական եւ ազգային բանակների զավթման եւ Հայաստանի անկախության վերջնական կորստի: Այսպես են կարծում շատ-շատերը:

Ելնելով վերոհիշյալ բոլոր մտահոգություններից եւ փակման մահվան եզրին կանգնած 17-ամյա դառնագույն փորձից, լիբանանահայությունը ուղղակիորեն կոչ է անում Հայաստանի իշխանություններին եւ ընդդիմությանը, չափավոր լինել պահանջների մեջ, պատճառ չդառնալ Հայրենիքի եւ Սփյուռքի առավել պառակտման, հայ ժողովրդի նոր եղեռնի:

Ռոբերտ Քոչարյանի նշանակումը կարող է նախաքայլ հանդիսանալ լրջորեն շարունակելու Արմեն Սարգսյանի կիսատ թողած գործը: Հայ ժողովրդի փրկությունն իր զավակների միաբանության մեջ է, որը բեյրութահայությունը շատ լավ է հասկանում, որպես երկիրն ու Կիլիկիան ղավաղրարար կորցրած վտարանդիների զավակներ ու թոռներ:

ՀԱՍՈ ՏՈՍԿՈՓՅԱՆ
Բեյրութ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Աղավաղված համաձայնագրերը ՍԴ-ում քննության չեն դրվի

Երեկ, ՀՀ Նախագահի դիմումի համաձայն, ՍԴ-ում քննության էր դրված «ՀՀ եւ ՌԴ կառավարության միջեւ 1996-ի պետական վարկի» եւ «Ասոցիացված անդամի իրավունքներով տնտեսական դաշինքին Ուկրաինայի միանալու» մասին համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունները Սահմանադրությանը համապատասխանեցնելու հարցերը:

Առաջին հարցի վերաբերյալ ՍԴ-ում ՀՀ Նախագահի լիազոր ներկայացուցիչն էր ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը:

Համաձայնագրով ՌԴ-ն Հայաստանին է հատկացնում 98,3 միլիարդ ռուբլու վարկ` Հայկական ատոմակայանի նախորդ պարտքի մարման, միջուկային վառելիքի ձեռքբերման եւ անվտանգ շահագործումն ապահովելու համար: Վարկի տրամադրումը իրականացվելու է այս տարի, եթե հայկական կողմը վճարի ՌԴ կառավարության նախկին վարկերի տոկոսները: Վարկը տրամադրվելու է մինչեւ 2002 թ. դեկտեմբերի 1-ը, իսկ մարումը կատարվելու է 1998-2002-ը, տարեկան 4 տոկոս վճարման դրույքաչափերով:

Երկրորդ հարցի շուրջ ՍԴ-ում ՀՀ Նախագահի լիազոր ներկայացուցիչը էկոնոմիկայի նախարար Վահրամ Ավանեսյանն էր: Համաձայնագրով Ուկրաինան մասնակցելու է տնտեսական դաշինքի այն մարմինների ֆինանսավորմանը, որոնք անմիջականորեն գործում են իր ստորագրած ու վավերացրած համաձայնագրերի իրականացման մեխանիզմում:

Ի դեպ, համաձայնագիրը շարադրված էր լեզվական անճշտություններով, եւ ինչպես ասաց ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը, ընդունվել է որոշում, որ այսուհետ նման աղավաղված փաստաթղթերը քննության չեն դրվի ՍԴ-ում: Այս մասին ասվել է նաեւ ՀՀ Նախագահի աշխատակազմին եւ ԱԳՆ-ին:

ՍԴ-ի դռնփակ խորհրդակցությունից հետո հրապարակվեց, որ հիշյալ համաձայնագրերում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են ՀՀ Սահմանադրությանը:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՓԱՐՅԱՆ

«Կիրակնօրյա», բայց ոչ հավելված

Լույս է տեսել «Կիրակնօրյա» շաբաթաթերթի առաջին համարը, որի անվանումն ընթերցողին անծանոթ չէ` «Հայքի» հավելվածն էր այդպես կոչվում: Թերթի հրատարակիչն ու գլխավոր խմբագիրը դարձյալ Արծրուն Պեպանյանն է` «Հայքի» նախկին խմբագիրը: Ուր է-ջանից շաբաթաթերթում ընթերցողը նրա ստորագրությունից բացի լրագրողների այլ անուններ չի հանդիպի: «Խմբագրականի փոխարեն» այստեղ մեզ տեղեկացնում են, որ կջանան շաբաթաթերթի լույսընծայման պարբերականությունը պահպանել, սակայն` այն պարտադիր պայման չէ, եւ լույս կտեսնեն, «երբ վստահ կլինեն, որ ընթերցողին լուրջ համար կարող են ներկայացնել»: Այնուամենայնիվ, խոստանում են պահպանել նվազագույն պարբերականությունը` ամսական երկու համար թողարկել:

Կիրակնօրյա
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՃԱՆԱՉ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐԸ
Մտածեք ձեր խիղճի մասին, պարոնայք
Իսկ համբերությունը տեւում է

«Կիրակնօրյայի» ութ էջերը գրեթե բաժանված են երկու բեմերի` քաղաքական, ուր զետեղված են խմբագրության կողմից անցկացված քաղաքական ու պետական գործիչների հեղինակության աստիճանը պարզելու հարցման արդյունքները, նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի գործունեության վերլուծությունը եւ այլն: Հաջորդ երեք էջերը նվիրել են կանանց, որի բացառությունն առայժմ դժվարանում ենք տալ` ապրիլյան տոնակատարությա՞մբ է պայմանավորված, թե՞ ավանդական դարձնելու մտադրություն ունեն: Սպասենք հաջորդ համարներին:

Վանո Սիրադեղյանին դատական ենթարկելու միջնորդությունը ձախողվեց

ՀՀ Գերագույն դատարանում ընթացող «Սեպտեմբերի 25/1» գործի երեկվա նիստում Հաբեթ Պետրոսյանի հասարակական պաշտպան Լուսինե Սահակյանի պահանջով հրապարակվեցին իր պաշտպանյալին առնչվող մի շարք փաստաթղթեր, որից հետո Արգիշտի Կիվիրյանը լրացուցիչ ցուցմունքով հիմնավորեց Սմ տարածք եւ ԿԸՀ ներխուժելու իր նախաքննական խոստովանության նրբերանգները:

Դատական նիստի անցուղարձում ուշագրավ էր Մկրտիչ Մեղավորյանի դատապաշտպան Ժ. Շաքարյանի միջնորդությունը ՆԳ նախկին նախարար, երեւանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանին որպես լրացուցիչ վկա դատարան հրավիրելու առնչությամբ: Միջնորդությունը հիմնված էր «Այժմ» շաբաթաթերթի ս. թ. 6-րդ համարի «Խրախճանք» հրապարակման պարունակած հայտնի տեսաերիզի սղագրության` քաղաքապետին վերագրվող մի հատվածի վրա «...կարեւորն այն է, որ մի 10-20 տղա, ինչպես ես ու Վազգենն էինք ասում, որ առաջամարտիկը գնա: Եվ, իհարկե, բոլորը շրջապատում ասում էին, որ ոնց կարելի ա տենց սպորտային հագուստներով, բան, անկանոն մարդիկ գան, ստեղ լցվեն: Ես ասի` թող իրանք մի քիչ վերեւ կանգնեն, բայց իրանք պետք են»: Պրն Շաքարյանը հակված էր ենթադրելու, որ սադրիչները հենց վերոհիշյալ սպորտային հագուստով տղաներն էին: Դատապաշտպանները եւ ամբաստանյալները պաշտպանեցին միջնորդությունը, չնայած քաղաքապետին դատարանի դահլիճում տեսնելու «սենսացիոն» տարբերակի կասմամբ ընդգծված թերահավատությանը: Ըստ դատախազի, սակայն, ոչ հիշյալ հրապարակումը, ոչ էլ հայտնի տեսաֆիլմը չեն կարող հիմք ծառայել միջնորդությունը բավարարելու համար: Ուստի «սենսացիան» չկայացվեց, եւ միջնորդությունը մերժվեց, որից հետո հասարակական պաշտպան Դանիելովն, այնուամենայնիվ, խիզախորեն ներկայացրեց հաջորդ միջնորդությունը` հանի որ դատաքննությունը չի հաստատել ամբաստանյալների հանցանքը, եւ վերջիններս վտանգավոր չեն շրջապատի համար, բացի այդ մտադիր չեն խուսափել պատասխանատվությունից` փոխել նրանց նկատմամբ խափանման միջոցը` դատը տեղափոխելով քաղաքացիերի ռելսերի վրա: Դատապաշտպանները եւ ամբաստանյալները միահամուռ պաշտպանեցին Դանիելովի միջնորդությունը: Մասնավորապես Ռուբեն Սահակյանը «որոշ կարծրացած ուղեղների համար» ներկայացրեց քրեական օրենսգրքի եւ դատավարական ծեծմարտությունների մի փունջ, որ, նրա կարծիքով, հիմնավորում են ամբաստանյալների խափանման միջոցը փոխելու անհրաժեշտությունը:

Սակայն «պարտեզիկ» (ինչպես ասաց պետական մեղադրողը) ելույթները չանդրադարձան դատական կոլեգիայի դիրքորոշման վրա, եւ դատապաշտպանների վերջին միջնորդությունը մերժվեց` հարուցելով ամբաստանյալների հասկանալի վրդովմունքը:

Դատը հետաձգվեց մինչեւ ապրիլի 16-ը: Մինչ այդ պետական մեղադրողը կպատրաստի մեղադրական, դատապաշտպանները` պաշտպանական ճառերը:

ԼՈՒԻԶԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Վանաձորի թիվ 3 համաքուժարանը` վերանորոգված շենքում

«Ա. Հակոբյան» ՍՊԸ շինարարական կազմակերպությունը ամբողջությամբ ավարտելով Վանաձորի թիվ 3 համաքուժարանի երկհարկանի շենքի հարդարումը, ապրիլի 8-ին այն հանձնեց պատվիրատուներին: Շինարարական աշխատանքների համար անհրաժեշտ 35000 դոլարի 90 տոկոսը տրամադրել է Հոլանդիայի կառավարությունը, իսկ մնացածը համայնքի ներդրումն է: Համաքուժարանի յուրաքանչյուր հարկի ընդհանուր մակերեսը անցնում է 500 քմ-ից: Վերակառուցումը սկսվել է անցյալ տարվա նոյեմբերին եւ ավարտվել նախատեսված ժամկետում: Հանդիսավոր բացմանը ներկա էին Լոռու մարզպետ Հովհաննես Մաշինյանը, Վանաձորի քաղաքապետ Անդրանիկ Հարությունյանը, մարզպետարանի բաժնի վարիչներ, Հայաստանի սոցիալական ներդրումների գործադիր տնօրեն Խաչատրյանը, հիմնադրամի աշխատակիցներ, շինարարներ: Ինչպես տեղեկացանք համաքուժարանի տնօրեն Համլիկ Ժամհարյանից, դեռեւս լուծված չեն նոր կահավորման եւ բուժսարքավորումների հարցերը, իսկ հները մեծ մասամբ անօգտագործելի են:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԽԻԹՅԱՆ
Վանաձոր

Հայագրոբանկ. Նոր մասնաճյուղ

Գումարը չեք կիանչնի մեքենան

Երեկ Խորենացի 14 հասցեում («Շիրակ» հյուրանոցի դիմաց) բացվեց Հայագրոբանկի հերթական մասնաճյուղը, որի նպատակը, թեպետ փոքր տարածքում, բայց միջազգային ստանդարտներով հայտնի ցանկացած գործառնություն իրականացնելն է: Բանկը սպասարկելու է թե ֆիզիկական, թե իրավաբանական անձանց, ինչպես հայկական տեղային «A» քարտով, այնպես եւ ռուսական UNION եւ միջազգային VISA եւ MASTER քարտերով: Քարտերը կհաստկացվեն նաեւ ձեռնարկություններին` աշխատակիցներին գործուղման ընթացքում տրամադրելու համար: Հայագրոբանկի վարչության նախագահ Ա. Արզումանյանը եւ տեղակալ Գ. Ղոնջեյանը ներկայացրին անմիջապես բանկի մուտքի մոտ տեղադրված սպասարկման մեքենան` Բանկոմատը, որի շնորհիվ հաճախորդները առանց կողմնակի միջամտության կարող են տեղեկություն ստանալ տրամադրվող ծառայությունների եւ սեփական քարտի հաշվի վերաբերյալ, ստանալ կանխիկ դրամ կամ արտարժույթ: Նմանօրինակ սարք գայսօր տեղադրված էր միայն Միդլենդ Արմենիա բանկում: Այն կգործի վաղ առավոտից մինչեւ ուշ գիշեր: Ըստ պրն Արզումանյա[...]ի, մասնաճյուղի աշխատանքի հիմքու[...] ընկած է յուրաքանչյուր հաճախորդի նկատմամբ անհատական մոտեցումը: Նա վկայակոչեց նվազագույն սակագներով հաճախորդներին շահագրգռելու եւ անընդհատ հարաճուն հոսք ապահովելու Հայագրոբանկի քաղաքականությունը: Հաճախորդներին ընդհանուր սրահում կսպասարկեն աշխատակիցները` ներկայացնելով բանկի հնարավորությունները, տեղեկանալով նրանց մտադրություններին եւ դրամահաշվային գործառույթներ կատարելով առավելագույնս արագ: Հաշվեհամարների բացում, արտասահմանից միջոցների փոխանցում կամ փոխանցումների ստացում, հաճախորդների պատվերով տարբեր տեսակի արժեթղթերի ձեռքբերում (մասնավորապես պետական էլեկտրոնային եւ արժեկտրոնային պարտատոմսեր, սեփականաշնորհման սերտիֆիկատներ) եւ վաճառք: Մասնաճյուղի տեխնիկական հագեցվածությունը եւ կենտրոնական գրասենյակին մոտ գտնվելը հնարավորություն կտան գործառույթները իրականացնել առավելագույնս 1 բանկային օրվա ընթացքում:

Ինչ վերաբերում է վարկերին, ապա մասնաճյուղը սկզբնական շրջանում վարկեր չի տրամադրելու: Վարկեր տրամադրում են Հայագրոբանկի հայաստանյան 47 եւ արցախյան 6 մասնաճյուղերը (հաստատված տոկոսադրույքներով):

Անդրադառնալով տեղային «A» քարտին, Գ. Ղոնջեյանը հայտնեց, որ շարունակում են աշխատել ընդլայնելու այն հասարակական սննդի ձեռնարկությունների ցանցը, ուր սպասարկում են «A» քարտով: Շուտով «A» քարտը ընդունելություն կգտնի Վրաստանում, Արաբական Միացյալ էմիրություններում: Ենթադրվում է, որ սպասարկման տարածաշրջանը կընդլայնվի նաեւ Իրանի, Թուրքմենստանի, Չինաստանի հաշվին:

Ա. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՕՐԱԿԱՐԳ

Համառոտ պատմական տեղեկանք

Լյուքսեմբուրգին եւ Հոլանդիային է պատկանում մահապատիժը գործնականում վերացնելու պատմական նախաձեռնությունը: Դեռեւս 1822 թ. Լյուքսեմբուրգը եւ 1866-ին Հոլանդիան ընդունել են համապատասխան օրենսդրական ակտեր: Հոլանդիայում այդ արգելքը չի տարածվում հիտլերական ոճրագործների եւ նրանց հանցակիցների վրա: Հետագայում հակամահապատժային ալիքը տարածվեց Լատինական Ամերիկայում. մահապատժի վերացման մասին օրենսդրական ակտեր ընդունեցին Վենեսուելան, Կոստա-Ռիկան, Բրազիլիան, Հոնդուրասը, Կոլումբիան, Մեքսիկան եւ Պերուն:

XIX դ. կեսերին մահապատիժը վերացվեց ԱՄՆ-ի վեց նահանգներում (Վիսկոնսին, Մեն, Մինեսոտա եւ այլն), իսկ ութ նահանգներում (Այովա, Արիզոնա եւ այլն) փոփոխականությամբ. մեկ մտցվել, մեկ վերացվել է:

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Մահապատիժ, թե՞ ցմահ բանտարկություն

Ոչ հուզական մոտեցում

Քրեական նոր օրենսգրքի շուրջ ծավալված խորհրդարանային բանավեճը մեզ ստիպում է նորովի իմաստավորել ՀՀ քրեական քաղաքականության հումանիզացման հիմնահարցերը: Քաղաքակիրթ երկրների փորձը հավաստում է, որ հասարակական եւ պետական կյանքի ժողովրդավարացումն անբաժան է քրեական օրենսդրության հումանիզացումից: Դա առաջին հերթին վերաբերում է մահապատժի վերացման հանգուցախնդրին:

Նկատենք, որ քրեական գործերով դատարանը այստեղ գտնվում է նահանգների իրավասության ներքո (առանձին բացառություններով): Գերագույն դատարանը նպատակամղված ջանքեր է ձեռնարկում բոլոր նահանգներում մահապատիժը վերացնելու ուղղությամբ: Գերագույն դատարանի որոշ անդամների կարծիքով, այդ պատժամիջոցը հակասում է իրավունքների մասին բիլլի 8-րդ հոդվածին, որն արգելում է «դաժան եւ անսովոր պատիժների» կիրառումը:

Յուրօրինակ «հակամահապատժային հեղափոխություն» սկսվեց Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո: Համապատասխան օրենքներ ընդունեցին Իտալիան, ԳՖՀ-ն եւ Ավստրիան: Նրանց օրինակին հետեւեցին Անգլիան եւ Ֆրանսիան: Եվ, վերջապես, Չեխոսլովակիան 1990 թ., ընդունեց օրենք մահապատժի վերացման մասին: Այսօր աշխարհի 160 պետություններից 90-ում մահապատիժը բացառված է դատական պրակտիկայից կամ լիովին արգելված է օրենքով: Այս երկրներում մինչեւ նման օրենքի ընդունումը կատարվել են համալիր սոցիոլոգիական հետազոտություններ: Պարզվել է, որ մահապատժի վերացումն անկարող է էապես ազդելու սպանությունների ընդհանուր վիճակագրության վրա: Մերկախոս չլինելու համար բերենք փաստեր. երբ 1949-1953 թթ. Անգլիայում մահապատժի է ենթարկվել 85 մարդասպան (տարեկան 10-13 մահապատիժ), ապա մահապատժի վերացումից հետո սպանությունների ընդհանուր թիվը մնացել է գրեթե անփոփոխ (տարեկան 14-15 ցմահ բանտարկություն): Դատական պրակտիկայի ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ դիտավորյալ սպանությունների եւ մահապատժի վերացման միջեւ ուղղակի կախվածություն չկա: Անգլիացի մի օրենսդրի խոսքերով «մարդասպանությունների ընդհանուր թիվը անփոփոխ մեծություն է...»:

Երեք մոտեցում, երեք տարբեր տեսակետներ

Հաճախ կարելի է լսել, որ «մենք հանցագործների ազգ ենք դառնում, որ մեր հասարակությանը լրջորեն սպառնում է բռնությունների նոր ալիքը» եւ որ... ապրում ենք հանցագործությունների աղետալի աճի պայմաններում»: Ոմանք դա բացատրում են «...աճող ամենաթողությամբ, այն բանի ուժեղացող գիտակցությամբ, որ երբ չկա օրենք ու օրինականություն, ամեն մեկն ինքն է իր դատ ու դատաստանի տերն ու տնօրենը»: Ակադեմիական հանրույթի ներկայացուցիչներից մեկի կարծիքով «երբ ամենուր իշխում է ամենաթողությունը, հասարակական կյանքը քրեականացվում է եւ միայն մահվան սարսափը կարող է զսպել մարդասպանի ագրեսիվ բնազդները»: Մահապատժին չկա այլընտրանք, ոչ ցմահ բանտարկությունը, ոչ անժամկետ տաժանակիր աշխատանքներն անկարող են ինչ-որ չափով մաքրագործելու մարդասպանի ապականված հոգին: Արդարադատությունն ու քրեական օրենքը կոչված են հասարակությանը պաշտպանելու ամեն տեսակի ոճրախում ստահակներից, այլապես «...ինքը հայոց պետությունը կվերածվի մարդասպաններ աճեցնող ջերմոցի, եթե այդպիսին չի դարձել արդեն»: Տեսակետների այս փունջը ներկայացնում է մահապատժի պահպանման կողմնակիցների դիրքորոշումները: Դրանց փիլիսոփայական արմատները կարելի է գտնել դեռեւս Պլատոնի մոտ, որի կարծիքով հասարակությունը հանուն իր բարօրության պետք է ոչնչացնի հանցագործներին, այլապես մարդկային վատթար օրինակը, նրա տարածումը կարող է այլասերել ողջ հասարակությունը: Մահապատժի կողմնակիցներ են եղել Կանտը, Հեգելը, Մոնտեսքյոն եւ Ռուսոն: Իհարկե, նրանք համարել են, որ այդ ծանրագույն պատիժը պետք է կիրառվի բացառիկ դեպքերում, հատկապես, դիտավորյալ սպանությունների ժամանակ: Ռուսոն գտնում էր, որ «թեեւ իմաստնությունը հենվում է մարդասիրության վրա, այն չպետք է զոհ մատուցվի հասարակական անվտանգությանը»:

Վախի ու բռնության ակնկալման մթնոլորտը մարդկանց ստիպում է խիստ արձագանքել մահապատժի վերացման վերաբերյալ հասարակական բանավեճերին: Վերջերս Ռուսաստանում անցկացված սոցիոլոգիական հետազոտությունները ցույց տվեցին, որ հարցվողների մոտ 85 տոկոսը բացասաբար է վերաբերվում մահապատժի վերացմանը: Ամենայն հավանականությամբ, եթե մեզանում անցկացվեր համանման հարցում, ապա կստանայինք նույնպիսի արդյունք:

Եվս մի նկատառում: Որոշ սոցիոլոգիական դիտարկումներով, բացահայտված սպանությունների միայն 15-20 տոկոսն են կազմում կանխամտածված, ծրագրված ծանր հանցագործությունները: Ճնշող մեծամասնությունը կատարվում է հանցագործների կողմից, որոնք նախկինում չեն բախվել քրեական օրենսգրքին: Մեզանում սպանությունների մեծ մասը կատարվում է կենցաղային, ընտանեկան հողի վրա: Ամուր են «ընտանիքի ու կնոջ արժանապատվությունը» պաշտպանելու ավանդույթները: Առհասարակ, բռնության գործադրմամբ «հաջողության» հասնելը շատերի կողմից գնահատվում է որպես հասարակական պատվի արժանանալու միջոց:

Ինչ վերաբերում է մահապատժի վերացման կողմնակիցներին, ապա նրանք գտնում են, որ ծանրագույն պատիժն անկարող է հանցավոր մտադրություններ ունեցող անձին ետ պահել դրանց իրականացումից: Հենվելով վիճակագրական նյութերի վերլուծության վրա, նրանք փորձում են ապացուցել, որ դիտավորյալ սպանությունների աճի եւ մահապատժի վերացման միջեւ ուղղակի կապ չկա: Եվ որ նման դեպքերում առավել նախընտրելի են ցմահ բանտարկությունն ու անժամկետ տաժանակիր աշխատանքները: Թեկուզ այն պատճառով, որ անհամեմատ ավելի անտանելի ու սարսափելի է ցմահ բանտարկությունը, քան ակնթարթային մահը: Որպես լրացուցիչ փաստարկ հիշատակվում են Ա. Էյնշտեյնի խոսքերը. «Ես եկել եմ այն համոզման, որ մահապատժի վերացումը ցանկալի է երկու պատճառով. 1) թույլ տրված դատական սխալն անհնար է հետագայում ուղղել, 2) բուն մահապատժի գործողությունը բարոյապես բացասաբար է ազդում իրականացնողների վրա»:

Գործող դատաիրավական համակարգը տալիս է բազմաթիվ օրինակներ, թե ինչպես «դատական սխալի» հետեւանքով մարդուց հանիրավի խլվում է նրա կյանքը:

Հաճախ կասկածի տակ են առնվում հասարակական կարծիքի ուսումնասիրության արդյունքները: «Միջազգային ներում» կազմակերպության զեկուցագրերից մեկում ասվում է. «... մարդու իրավունքների իրացումը չպետք է կախված լինի հասարակական կարծիքից...», որովհետեւ «...հաճախ հիմնված է համապատասխան փաստերի ոչ ճիշտ ըմբռնման վրա»:

Իսկապես, եթե Իտալիայի կառավարող շրջանները ղեկավարվեին բացառապես հասարակական կարծիքով, մահապատժի վերացումից տարիներ անց պետք է հարկադրված վերականգնեին կախաղանների պրակտիկան, հատկապես, Սիցիլիայում: Արդեն 50 տարի է, ինչ այդ պատժամիջոցը չի կիրառվում Իտալիայում: Էլ չենք խոսում բանտային ռեժիմի մասին, որը համարվում է ամենալիբերալը ողջ արեւմտյան Եվրոպայում:

Կա նաեւ մի երրորդ տեսակետ, որի պաշտպանները գտնում են, որ մահապատիժը կարելի է կիրառել միայն բացառիկ դեպքերում: «Քրեածին մթնոլորտը», ասում է մի ծանոթ իրավաբան, «այնպիսին է հանրապետությունում, որ դեռեւս վաղ է խոսել մահապատժից հրաժարվելու մասին: Առհասարակ, հարկավոր է ոչ թե մեղմացնել, այլ խստացնել քրեական օրենսդրությունը»:

Հիշեցնենք, որ բազմաթիվ սոցիոլոգիական հետազոտություններ միանշանակ հաստատում են՝ հանցավոր արարքների քանակն ու որակը անմիջական կախվածության մեջ չեն գտնվում պատժի խստությունից: Առանձին հանցագործությունների համար նախատեսված քրեական պատասխանատվության խստացումը, նրանից առաջացած հոգեբանական շոկը երկար չի տեւում՝ 3-ից 3,5 տարի, որից հետո վերադառնում ենք նախկին վիճակագրական ցուցանիշներին: Հնարավոր չէ նվազեցնել այդ ցուցանիշները, մինչեւ արմատապես չվերափոխվեն հասարակության կառուցվածքն ու որակը, հանցագործություններ առաջացնող սոցիալական, տնտեսական, բարոյաիրավական եւ հոգեբանական աղբյուրները: Մինչեւ հարգանքը մարդկային արժանապատվության ու օրենքի նկատմամբ չդառնա ամեն մի քաղաքացու վարքի ամենօրյա նորմ, սովորություն:

ՄԱՆԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Հանրապետական դիսպանսերը պետք է լինի պետական լիարժեք հովանավորության ներքո

Ապրիլի 7-ը վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարի համաշխարհային օրն է: Եվ քանի որ, ինչպես ամբողջ աշխարհում, այնպես էլ մեր հանրապետությունում նկատելի է տուբերկուլոզի (պալարախտ) աճ, դրանով էլ պայմանավորված էր մեր այցը Հանրապետական հակատուբերկուլոզային դիսպանսեր: Ըստ այնտեղ գրանցված տվյալների՝ անցյալ տարվա համեմատությամբ Հայաստանում աճել է տուբերկուլյոզով հիվանդների թիվը: Եթե անցյալ տարի 100 հազար ազգաբնակչության հաշվարկով հիվանդների թիվը 21,4 էր, ապա այս տարի կազմում է 24: Ամենաբարձր հիվանդացություն գրանցվել է Կապանում՝ 62,2, Գորիսում՝ 52,4, Նոյեմբերյանում, Մասիսում, Բաղրամյանում, Արտաշատում, Արարատում, Գյումրիում՝ 27,6-37,7: Ցածր հիվանդացություն գրանցվել է Սեւանում, Կրասնոսելսկում, Մարտունիում, Գավառում, Անիում, Ապարանում, Սիսիանում, Մեղրիում: Սակայն դա, ըստ դիսպանսերային բաժնի վարիչ Անուշ Ալավերդյանի, ավելի շուտ անհանգստացնող, քան ուրախացնող երեւույթ է, քանի որ գրանցված թվերի ցածր լինելը հետեւանք է հիվանդության դեպքերի չբացահայտման, որի պատճառն էլ թվարկված շրջաններում համապատասխան մասնագետների բացակայությունն է: Նման վիճակը մի քանի տարի հետո կարող է հանգեցնել համաճարակի բռնկման: Մասնավորապես բարձրացել է հիվանդացությունը զինվորականության շրջանում: Ճիշտ է, այդ թիվը 100 հազար ազգաբնակչի հաշվարկով մեծ չէ, սակայն անհանգստացնողն այն փաստն է, որ ինչ-ինչ պատճառներով գրանցվող դեպքերը ուշացած են լինում...

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը (ԱՀԿ) դիսպանսերին տրամադրել է հակատուբերկուլոզային դեղորայք, սահմանափակ շրջանների՝ Երեւանի, Գյումրիի, Կոտայքի, Արմավիրի, Արտաշատի, Էջմիածնի ազգաբնակչությանը տրամադրելու համար: Նախատեսվում է ԱՀԿ-ի ծրագրի մեջ ընդգրկել ավելի շատ շրջաններ: Դա հավանաբար կիրագործվի մի քանի ամսից: Ցավոք, ծրագրով զուտ հակատուբերկուլոզային պատրաստուկներ են տրվում, մինչդեռ լիարժեք բուժման համար անհրաժեշտ են բազմաթիվ այլ դեղորայքներ: Այդպիսով իսկ ԱՀԿ-ի ծրագրից դուրս է մնում հիվանդների մի ստվար խումբ, որն անկարող է սեփական հնարավորություններով ձեռք բերել անհրաժեշտ դեղամիջոցները:

Դիսպանսերը հնարավորություն ունի միաժամանակ սպասարկելու 500 հիվանդի, սակայն այսօր բոլոր հիվանդասենյակները չէ, որ զբաղված են: «Ժամանակն է, որ մեր բնակչությունը հասկանա, որ տուբերկուլոզը անբուժելի հիվանդություն չէ, մանավանդ երբ հիվանդը դիմում է ժամանակին: Տուբերկուլոզի ձեւերի մեջ այսօր գերակշռում են սուր ընթացող ձեւեր, որոնց մասին խոսում է այն երեւույթը, որ այս տարի 130 մահացածներից 37-ը մահացել են հաշվառման առաջին տարում: Մարդիկ խուսափում են մասնագետներին դիմելուց, գերադասում են զբաղվել «ինքնաբուժմամբ» եւ արդյունքում հիվանդանոց են գալիս բավական ծանր վիճակում: Ինչքան էլ մեր հիվանդանոցն անշուք տեսք ունի, այնուամենայնիվ, հիվանդանոցային ռեժիմը մնում է այդպիսին», զրույցի ընթացքում ասաց Անուշ Ալավերդյանը:

Իսկ «անշուք» մակդիրը պարզապես իրական պատկերի մեղմ ներկայացումն է: Մենք ականատես եղանք 3-րդ թերապեւտիկ բաժնի վիճակին, բայց ինչպես տեղեկացրին, մյուս բաժինների վիճակը ոչնչով չի տարբերվում վերոհիշյալից: Սկսենք նրանից, որ հիվանդանոցին ջուր է տրվում... օրական ընդամենը 1-2 ժամ, փոշով լի հիվանդասենյակներ, խցանված զուգարաններ, առնետներ: Տաք ջրի, ջեռուցման մասին այստեղ չեն էլ հիշում, իսկ ճաշարանի «բողարկված [illegible]» օգտվում են միայնակ հիվանդները: Նման պայմաններում բուժանձնակազմի աշխատանքը նմանվում է սխրագործության: Այն հոգատարությունը եւ հավատը, որ հիվանդներին ներշնչում են բժիշկներն ու քույրերը, մեղմացնում է արտաքին տպավորությունը: Ինչպես նշեց տիկին Ա. Ալավերդյանը, եղել են մարդիկ, որ ցանկություն են հայտնել հովանավորել հիվանդանոցին, բայց ծանոթանալով պահելու ծախսերին, հրաժարվել են: Այնուհանդերձ, դիսպանսերի մանկական բաժինն ունի իր հովանավորը: Եթե անգամ հովանավորվի որեւէ բաժնի մեկ հարկը, դա կունենա հրաշալի արդյունքներ: Դա ցանկալի է: Բայց մասնագետների կարծիքով, տուբերկուլոզով հիվանդները պետք է լինեն պետական հովանավորության, այն էլ լիարժեք հովանավորության ներքո, մանավանդ որ, ինչպես վիճակագրական տվյալներն ու փաստերն են ցույց տալիս, տուբերկուլոզով հիվանդանում են հատկապես հասարակության անապահով խավի ներկայացուցիչները:

ԱՆՈՒՇ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Դեռեւս մարտի 9-ին «Թալիբա-նի» առաջնորդ մոլլա Մոհամմեդ Օմարը, որն առ այսօր գտնվում է Ղանդեհար քաղաքում եւ այնտեղից է ղեկավարում շարժումը, հայտարարել է, որ Աֆղանստանի հարցի լուծման միակ ուղին պատերազմն է, իսկ «Թալիբանը» մեծ հաղթանակով շուտով կավարտի այն: Այս տեսակետը տարբեր առիթներով կրկնվել է թալիբների ղեկավարության կողմից: Թերեւս այս հանգամանքով, ինչպես նաեւ Իսլամաբադի դիրքորոշմամբ է պայմանավորված Թալիբանի կրօնական ընդդիմադիր տեղերին կանդրադառնանք ստորեւ: 1997 թ. հունվար-փետրվարին, երբ թալիբները կրկին որոշ հաջողություններ արձանագրեցին, էլ ավելի աճեց Կենտրոնական Ասիայի երկրների մտավախությունը Աֆղանստանում տիրող ճգնաժամն այստեղ տարածելու տրամադրությունների նկատմամբ: Հենց դրանով էլ պայմանավորված է 1997 թ. փետրվարի 27-ին կայացած Ռուսաստանի եւ Կենտրոնական Ասիայի երկրների, բացառությամբ Թուրքմենստանի, պաշտպանու- «Թալիբանի» դեմ միջոցառումներին գործուն մասնակցություն ցուցաբերելու:

Իսլամաբադը «Թալիբանի» ծեւավորմամբ հուսով էր, որ վերջինս ի զորու կլինի կարճ ժամանակահատվածում վերահսկողություն հաստատել Աֆղանստանի ողջ տարածքի վրա, հիշյալ պայմանագրերի իրականացման համար նպաստավոր պայմաններ կստեղծվեն: Թերեւս, հենց այդ ակնկալիքով էր, որ, երբ «Թալիբանը» գրա-

ԹԵԺ ԳՈՏԻ

Կենտրոնական Ասիայի հանրապետությունները մտահոգ են Աֆղանստանի իրավիճակով

Ապրիլի 5-ին Տաջիկստանի մայրաքաղաք Դուշանբեում տեղի ունեցավ Կենտրոնական Ասիայի 5 երկրների եւ Ռուսաստանի արտգործնախարարների հանդիպումը, որի օրակարգում Աֆղանստանի կացությունը եւ դրա ազդեցությունը տարածաշրջանի երկրների անվտանգության վրա հարցի քննարկումն էր: Մեկօրյա հանդիպման ավարտին հրապարակվեց հայտարարություն, որում մտահոգություն է հայտնվել դեպի Աֆղանստան-Կենտրոնական Ասիա ընդհանուր սահմանները «Թալիբանի» առաջխաղացման նկատմամբ: Միաժամանակ, Տաջիկստանի նախագահ Էմամ Ալի Ռահմոնովը աֆղանական խնդրին նվիրված միջազգային համաժողով կազմակերպելու կոչ արեց, որին պետք է մասնակցեն աֆղանական բոլոր շահագրգիռ ուժերը, ինչը հազիվ թե արժանանա «Թալիբանի» հավանությանը, որը ի դեպ, Դուշանբեին մեղադրում է պաշտոնանկ նախագահ Ռաբբանիին աջակցելու մեջ:

նաեւ Աֆղանստանի տարածքով Թուրքմենստան-Պակիստան էներգակիրների խողովակաշարի կառուցման հարցի զգալի ակտիվացմամբ կարելի է բացատրել Դուշանբեի հանդիպումը:

«Թալիբանը» անմիջապես արձագանքելով Ռուսաստանի եւ Կենտրոնական Ասիայի երկրների արտգործնախարարների հայտարարությանը, ապրիլի 6-ին հանդես եկավ պատասխան հայտարարությամբ, որտեղ ընդգծվում է, որ «Թալիբանը» մտադիր չէ Աֆղանստանում կիրառվող իսլամական արժեքները տարածել նաեւ Կենտրոնական Ասիայի երկրներում: «Թալիբանը» այդ հայտարարությամբ խստիվ մեղադրում է նաեւ Մոսկվային, ոչ միայն Աֆղանստանի, այլեւ Կենտրոնական Ասիայի երկրների ներքին գործերին միջամտելու մեջ:

Այսուհանդերձ, հարկ է նշել, որ թեեւ այժմ Կենտրոնական Ասիայի հանրապետություններում իսլամ արմատականության լայն տարածման նպաստավոր պայմաններ չկան, սակայն այսօր Աֆղանստանի տարածքի ավելի քան 75 տոկոսը վերահսկող իսլամ արմատական «Թալիբան» խմբավորման առաջխաղացումը հյուսիս՝ դեպի Կենտրոնական Ասիա-Աֆղանստան սահմանագիծը, խիստ մտահոգում է այստեղ իշխող վարչակարգերին: Այս խնդիրը լուրջ մտահոգություն է պատճառում նաեւ Մոսկվային, ոչ միայն այն բանի համար, որ իսլամ արմատականության տարածման սպառնալիքի տակ են հայտնվում Ռուսաստանի մահմեդաբնակ շրջանները, այլեւ՝ «Թալիբանի» ի սկզբանե հակառուսական դիրքորոշման:

1996 թ. սեպտեմբերի 27-ին փուշտունական «Թալիբան» խմբավորումը գրավեց մայրաքաղաք Քաբուլը: Փաստորեն պաշտոնանկ անելով ազգությամբ տաջիկ Բուրհանեդդին Ռաբբանիին, վերջինիս ուժերին հարկադրեց նահանջել հյուսիս, միաժամանակ շարունակելով պայքարը ուզբեկ գեներալ Ռաշիդ Դոստումի եւ պաշտոնանկ նախագահ Ռաբբանիի գլխավորությամբ հակաթալիբանական ուժերի միությամբ ստեղծված «Աֆղանստանի պաշտպանության խորհրդի» դեմ: «Թալիբանի» սեպտեմբերյան հաջողությունը լուրջ մտավախություն պատճառեց Կենտրոնական Ասիայի երկրների իշխանություններին, որոնք (բացառությամբ Թուրքմենստանի) իրենց մտահոգությունն են հայտնել Աֆղանստանում տիրող իրավիճակի, ըմբռնողությունը «Թալիբանի» քաղաքականության նկատմամբ: 1996 թ. հոկտեմբերի 2-ին Աֆղանստանի իրավիճակի կտրուկ փոփոխության հարցը Ռուսաստանի խորհրդարանի քննարկման առարկա դարձավ: Կենտրոնական Ասիա-Աֆղանստան սահմանների ամրապնդման խնդիրը քննարկվեց ԱՊՀ երկրների պաշտպանության նախարարների համաժողովում: Այնուհետեւ Աֆղանստանում տեղի ունեցող իրադարձությունները մնացին թե Ռուսաստանի, եւ թե Կենտրոնական Ասիայի երկրների ուշադրության կենտրոնում: Բայցեւայնպես, Աշգաբադը ձգտել է ծեռնպահ մնալ «Թալիբանի» դեմ գնահատվող ցանկացած քայլի դեպքում, որի պաշտպանության նախարարների հանդիպումը: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Իգոր Ռոդիոնովը տաջիկստանյան հանդիպման նախաշեմին հայտարարեց. «Կենտրոնական Ասիայի երկրների կացությունը վերջիններիս չի կարող թույլ տալ, որ Աֆղանստանում տիրող իրավիճակի նկատմամբ հանդես գան լոկ դիտողի դերում»: Այնուհետեւ Ալմաթիում տեղի ունեցած Կենտրոնական Ասիայի 5 երկրների գագաթաժողովը հայտարարեց, որ աֆղանստանյան նոր զարգացումները լուրջ սպառնալիքի տակ են դնում այդ երկրների սահմանների անվտանգությունը: Ուզբեկստանի նախագահ Իսլամ Քարիմովը կարեւորելով շրջանում կայունության ու անվտանգության հարցերը, շեշտեց Աֆղանստանի ճգնաժամի տարածման ճանապարհը դեպի Կենտրոնական Ասիա պատնեշելու անհրաժեշտությունը, նշելով, որ «Թալիբանը» լրջորեն նախապատրաստվել է Աֆղանստանի հյուսիսի դեմ լայնածավալ հարձակման: «Թալիբանը», իր հերթին, մարտի 2-ին Ռուսաստանին, Իրանին եւ Հնդկաստանին մեղադրեց Աֆղանստանի ներքին գործերին միջամտելու մեջ, վկայակոչելով հիշյալ հանդիպումները: Մարտի 10-ին «Թալիբանի» արտգործնախարարությունը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որում Ռուսաստանին նախազգուշացնում էր Տաջիկստանին աջակցելու հետեւանքների մասին: Նման հայտարարությունը թերեւս Տաջիկստանի հարավում նախագահ Ռաբբանիի ուժերի հրամանատար Ահմադ Շահ Մասուդի ստեղծած զորակայանների առնչությամբ է:

Ինչպես հայտնի է, 1994 թ. Իսլամաբադի եւ Վաշինգտոնի «համահեդինակությամբ» կազմավորվեց եւ Աֆղանստանի ռազմաքաղաքական թատերաբեմ իջավ «Թալիբան» խմբավորումը, որի ստեղծման հարցում քաղաքական նպատակներից զատ կարեւոր դեր ուներ նաեւ տնտեսական գործոնը: Իսլամաբադի գնահատմամբ, Պակիստանի արդյունաբերական՝ հատկապես չիրացված ապրանքների համար Կենտրոնական Ասիայի երկրները լավագույն շուկա կարող են լինել: Իսկ այդ շուկան տանող ճանապարհը անցնում է Աֆղանստանով: Բացի այդ, Թուրքմենստան-Կարաչի նավահանգիստ (Պակիստան) էներգակիրների երկու՝ խողովակաշարը եւս անցնելու է Աֆղանստանի տարածքով:

Այս տեսանկյունից թերեւս պատահական չպետք է համարել, որ 1994 թ. հոկտեմբերի 11-ին «Թալիբանը» արձանագրեց առաջին հաջողությունը, իսկ հոկտեմբերի 12-ին Նյու Յորքում ամերիկյան «Յունիքալ» նավթային ընկերության եւ Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի միջեւ կնքվեց 3 մլրդ դոլար արժողությամբ պայմանագիր: Դրա համաձայն կառուցվելու է գազատար խողովակաշար, որը անցնելու է Աֆղանստանի տարածքով՝ Թուրքմենստանի գազը տեղափոխելով Պակիստան: Ավելին, պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել նույն ուղղությամբ նավթատարի կառուցման 4 մլրդ դոլարանոց պայմանագիր կնքելու վերաբերյալ: Ահա թե ինչու Աշգաբադը շահագրգիռ չէ վեց Քաբուլը, Իսլամաբադը փորձեր ձեռնարկեց ճանաչելու թալիբների իշխանությունն Աֆղանստանում: Նման փորձեր նկատվեցին նաեւ Վաշինգտոնի կողմից: Սակայն, ըստ երեւույթին, «Թալիբանը» առաջին իսկ օրվանից թույլ տալով Աֆղանստանում մարդու իրավունքների ոտնահարման աղաղակող փաստեր, անհանդուրժողականություն ցուցաբերելով մոջահեդական խմբավորումների նկատմամբ, «գերազանցեց» իր հովանավորների սպասելիքները՝ վերջիններիս, փաստորեն, հարկադրելով առայժմ ձեռնպահ մնալ Աֆղանստանում «Թալիբանի» իշխանության ճանաչումից: Այժմ միջազգային զանգվածային լրատվության միջոցների [illegible] «Թալիբանի» ներքին քաղաքականության անընդունելիությունը, միաժամանակ հիշատակում են, որ վերջինիս վերահսկած տարածքներում ապահովված է անվտանգություն:

1997 թ. մարտի վերջին վերոհիշյալ խողովակաշարի կառուցման հարցի շուրջ լուրջ մրցակցություն է սկսվել մի կողմից ամերիկյան «Յունիքալ», Սաուդյան Արաբիայի «Դելտա», իսկ մյուս կողմից արգենտինական «Բրիդաս» ընկերությունների միջեւ: Մինչ «Բրիդասը» ուսումնասիրություններ է կատարում Աֆղանստանում, բանակցություններ վարում «Թալիբանի» հետ խողովակաշարի կառուցման համար, «Յունիքալը» հայտարարել է, որ շուտով Ղանդահարում, ինչպես նաեւ Մազարշարիֆում (վերջինս հակաթալիբանական ուժերի կենտրոնն է) իր ներկայացուցչությունն է բացելու: Բացի այդ, նշված քաղաքներում, 1997 թ. հունիսից արդեն կգործեն «Յունիքալի» ուսումնական կենտրոնները, որտեղ կպատրաստվեն խողովակաշարի կառուցմանն անհրաժեշտ որակյալ բանվոր-վարպետներ: «Յունիքալի» շրջանային փոխտնօրեն Ջոն Շերրոնը մարտի 27-ին Տաշքենդում հայտարարել է, որ խողովակաշարի կառուցման վերաբերյալ ընկերության եւ «Թալիբանի» միջեւ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել դեռեւս 1997 թ. փետրվարին, երբ «Թալիբանի» բարձրաստիճան պատվիրակությունն էր ժամանել Վաշինգտոն: Իսկ «Թալիբանն» այս առնչությամբ հայտնել է, որ խողովակաշարի կառուցման պայմանագիր կկնքի այն ընկերության հետ, որը առաջինը կսկսի խողովակաշարի շինարարական աշխատանքները:

Այս նախագծի իրականացմամբ Կենտրոնական Ասիայի երկրների նավթն ու գազը միջազգային շուկա կարտահանվեն Աֆղանստանի ու Պակիստանի տարածքներով, շրջանցելով Իրանը, ինչը, թերեւս, համապատասխանում է վերջինիս միջազգային ասպարեզում մեկուսացնելու Վաշինգտոնի քաղաքականությանը: Մինչդեռ տնտեսական նպատակահարմարության բոլոր առումներով այդ շրջանի էներգակիրները Իրանի տարածքով՝ Պարսից ծոցով միջազգային շուկա դուրս բերելը գերադասելի է:

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

ԱՇԽԱՐՀ

Ռուսաստան-Բելառուս միությունը դեմ է ՆԱՏՕ-ի ընդարձակմանը

8 ԱՊՐԻԼ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ռուսաստանն ու Բելառուսն այսօր հաստատեցին միության մասին անցած շաբաթ կնքած պայմանագիրը եւ մեկ անգամ եւս ներկայացրին դեպի արեւելք ՆԱՏՕ-ի ընդարձակման ծրագրերի նկատմամբ իրենց ընդդիմությունը: Խոսելով Մինսկում անցկացվող կենտրոնական եւ արեւելաեվրոպական տարածքներում միջուկազերծ գոտի հաստատելու հարցին նվիրված համաժողովում, Ռուսաստանի արտգործնախարար Եվգենի Պրիմակովն ասաց, թե ՆԱՏՕ-ի ընդարձակումը «սառը պատերազմի» ավարտից հետո ամենամեծ սխալն է: Բելառուսի նախագահ Լուկաշենկոն ասաց, թե Արեւմուտքը միայն խոստանում է եւ չի երաշխավորում, որ միջուկային զենքեր չեն տեղակայվելու ՆԱՏՕ-ի նորանդամ պետությունների տարածքում, երբ այն ընդարձակվի:

Մեծ Բրիտանիայի աշխատավորականները կշարունակեն սեփականաշնորհումը

ԼՈՆԴՈՆ, 8 ԱՊՐԻԼ, WSJ: Մայիսի 1-ին Մեծ Բրիտանիայում տեղի են ունենալու խորհրդարանական ընտրություններ, որի արդյունքում կորոշվի երկրի նոր կառավարության կազմը եւ վարչապետի ինքնությունը: Ինչպես միշտ, այս անգամ էլ գլխավոր մրցակիցները ներկայիս իշխող պահպանողական եւ ընդդիմադիր աշխատավորական (լեյբորիստական) կուսակցություններն են: Վերջինիս ղեկավար Տոնի Բլեյրը, գործարար շրջանակների առաջ նախընտրական ելույթ ունենալով, երեկ հավաստիացրեց, որ իշխանության գալու դեպքում իր կուսակցությունը կշարունակի պահպանողականների սեփականաշնորհման քաղաքականությունը: Նրա օգնականները հայտարարեցին, որ աշխատավորական կուսակցությունը, որի ծրագիրը դեռեւս երկու տարի առաջ պահանջում էր արտադրության միջոցների համաժողովրդական սեփականության պահպանումը, պատրաստվում է 200 մլրդ դոլար արժողությամբ պետական արտադրական օբյեկտներ սեփականաշնորհել:

Ռուսաստանն ընդդեմ սեւ խավիարի մաքսանենգության

Ռուսաստանը երազում է վերականգնել կասպիական սեւ խավիարի արտահանման իր պետական մենաշնորհը՝ մաքսանենգության դեմ պայքարելով, որը ռեկորդային մակարդակի է հասել: Չկնոռսների կոմիտեի մի պաշտոնյայի վկայությամբ, ապօրինի վաճառքն արտասահմանում այսօր երեք անգամ գերազանցում է նախկին խորհրդային երեք հանրապետությունների՝ Ռուսաստանի, Ղազախստանի ու Ադրբեջանի պաշտոնական արտահանումը:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ԿԺԴՀ-ն ընդունեց, որ երկրում սովից 134 երեխա է մահացել

8 ԱՊՐԻԼ, RFI: Ֆրանսորեն գործակալությունը, վկայակոչելով Յունիսեֆի ներկայացուցիչներին, հաղորդեց, որ ԿԺԴՀ-ի իշխանություններն, առաջին անգամ պաշտոնապես ընդունեցին, որ 134 երեխա է մահացել սովից այդ տնտեսական սուր ճգնաժամ ապրող երկրում, եւ որ ընդհանուր առմամբ հյուսիսկորեական երեխաների 15 տոկոսից ավելին տառապում է թերսնումից: ՄԱԿ-ի տարբեր մասնագիտացված կազմակերպություններ ԿԺԴՀ են ուղարկել մարդասիրական շտապ օգնություն հիմնականում սննդամթերք: Սակայն ըստ միջազգային կազմակերպությունների տվյալների, եկող ամիսներին սովը Հյուսիսային Կորեայում անխուսափելի է:

Ֆրանսիայից արտաքսեցին անօրինական ներգաղթյալների 40-րդ խմբին

8 ԱՊՐԻԼ, RFI: Ըստ Ֆրանսիայի ՆԳՆ-ի հաղորդագրության, Ռումինիայի 30 քաղաքացիներ, որոնք Ֆրանսիայում էին գտնվում առանց փաստաթղթերի կամ խախտել էին հասարակական կարգը, հատուկ վարձված օդանավով այսօր ետ ուղարկվեցին: Անօրինական ներգաղթյալների դեմ տարվող պայքարի շրջանակներում դա 40-րդ այդպիսի գործողությունն էր՝ կատարված ներքգործնախարար Ժան Լուի Դեբրեի հրամանով:

Մարկոսների պարտքի մարումը հոսանքի հաշվի՞ն...

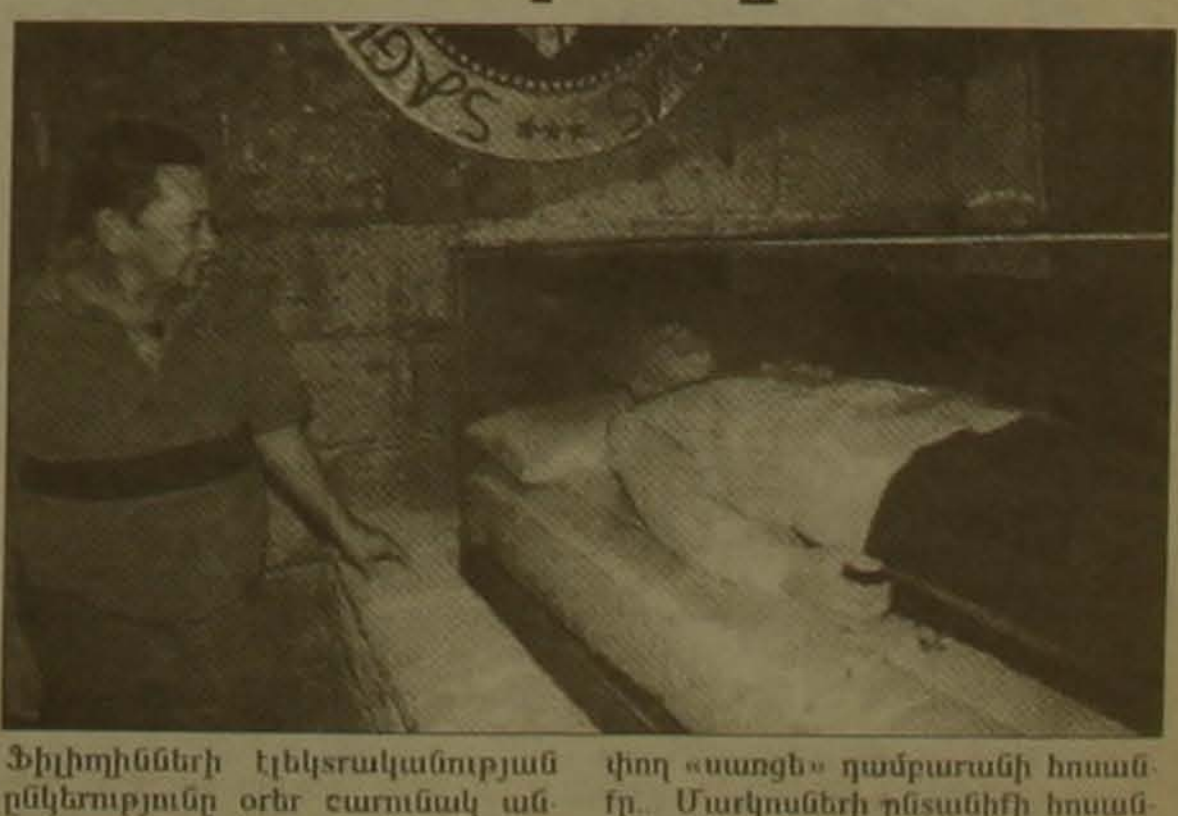

Ֆիլիպինների էլեկտրականության ընկերությունը օրեր շարունակ անջատել էր երկրի նախկին բռնակալ Ֆերդինանդ Մարկոսի դին ամփոփող «սառցե» դամբարանի հոսանքը... Մարկոսների ընտանիքի հոսանքի պարտքը մեկ մլն ֆրանկից ավելի է:

ԷՔՍՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

Լավ կինո նկարելու համար մեծ գումարներ են պետք

Հայ կինոյի նոր ֆիլմի ցուցադրությունը Երեւանում վաղուց արդեն դարձել է բացառիկների շարքում դասվող երեւույթ: Եվ, իհարկե, արդեն սովորական են դարձել ազգային կինոյի վաղաժամ վախճանի մասին խոսակցությունները, որոնք որեւէ արձագանք չստանալով կինոգործիչների կողմից՝ չժխտվելով կամ գոնե չհաստատվելով, շարունակում են մշակութային տարածքում լցնել կինոյի դատարկված տարածությունը: Թերեւս հենց այս մտահոգությամբ էր կազմակերպված Հայաստանի մշակույթի փոխնախարարի եւ կինոգործիչների հանդիպումը լրագրողների հետ, որը տեղի ունեցավ ապրիլի 9-ին նախարարության կինոյի վարչությունում:

«Մի միջազգային կինոփառատոնում կարելի է այնպես ներկայացնել երկիրը եւ ազգը, ինչը չի կարելի անել տասնյակ ուրիշ միջոցառումների շնորհիվ», ասաց Միքայել Ստամբոլցյանը հանդիպման սկզբում նշելով, որ հանդիպման առիթը նաեւ լրագրողների մշտական մտահոգությունն է, թե ինչու հայկական ֆիլմերը չեն մասնակցում միջազգային կինոփառատոններին: Լրագրողական հարցումները փոխնախարարին հուշել են, որ հայկական ֆիլմերին առնչվող տեղեկատվությունը բավարար չէ, քանի որ հայ կինոյի այսօրվա ողբերգական վիճակում անգամ մեր ֆիլմերը մասնակցում են ամենահեղինակավոր միջազգային կինոփառատոններին: Միայն նախորդ տարվա ընթացքում կառավարությունից չստանալով որեւէ ֆինանսական աջակցություն՝ հայ ռեժիսորների ֆիլմերը մասնակցել են 12 միջազգային փառատոնների՝ շահելով 3 տարբեր կարգի մրցանակներ: Այս փառատոնների թվում են Մոսկվայի, բալթյան երկրների փառատոնները, Հյուսթոնի, Մյունխենի, Քյոլնի, Ռիգայի, Չառլսթոնի, Անժեի, Անտալիայի կինոփառատոնները, որոնցում ներկայացվել են Արման Մանարյանի, Միքայել Դովլաթյանի, Ռուբեն Գեւորգյանցի, Հարություն Խաչատրյանի, Տիգրան Խզմալյանի, Վարդան Հակոբյանի ֆիլմերը: 96-ի 3 մրցանակներից 2-ը Արման Մանարյանի «Ընկեր Փանջունինն» են՝ Չառլսթոնի կինոփառատոնի արծաթե մրցանակը եւ Հյուսթոնի 29-րդ միջազգային փառատոնի բրոնզե մրցանակը: 96-ը բնորոշվեց նաեւ երիտասարդ կինոռեժիսորների հաղթանակով. Տիգրան Խզմալյանի «Սեւ եւ սպիտակի» «Ոսկե նարինջ» մրցանակը Անտալիայում (անգամ դրան հաջորդած քաղաքական քաշքշուկները չխամրեցրին այս մրցանակի նշանակությունը) եւ դեռեւս ուսանող Վարդան Հակոբյանի «Սե լավի» ֆիլմի մրցանակը Անժեի փառատոնում: Այս ամենն, ինչպես ասում են, հաղթահարելի արտաքին կողմն է: Իրականում, փոխնախարարի կարծիքով, ցանկացած միջազգային կինոփառատոնի մասնակցելը դարձյալ տաժանակիր աշխատանք է, քանի որ արդեն փառատոնին մասնակցելու հրավերից սկսվում են ճանապարհածախսից եւ հասնում մինչեւ ֆիլմի կրկնօրինակը ստեղծելուն: Որոշ դեպքերում, հովանավորների առկայության դեպքում, հնարավոր է դառնում ֆիլմերի հեղինակների մասնակցությունը փառատոներին, ավելի հաճախ ֆիլմը փառատոնին մասնակցում եւ մրցանակ է շահում առանց հեղինակի մասնակցության, ինչպես դա եղավ «Ընկեր Փանջունու» դեպքում: Հավանաբար մի օր կհասնենք այն գիտակցությանը, որ կինոյին գումարներ պետք է հատկացվեն ոչ միայն ֆիլմեր նկարահանելու, այլեւ դրանք միջազգային ասպարեզ հասցնելու համար, հույս հայտնեց Միքայել Ստամբոլցյանը, մանավանդ որ 97-ի համար հայ կինոգործիչներն արդեն հրավերներ ունեն մայիսին կայանալիք Տաշքենդի, ապա նաեւ Մոսկվայի, Վենետիկի կինոփառատոններից: Միքայել Ստամբոլցյանի հավաստիացմամբ այս փառատոներին եւս չենք ներկայանա դատարկ ձեռքերով: Այժմ արդեն պատրաստ են 3 ֆիլմեր, որոնցով կարող ենք ներկայանալ ցանկացած մակարդակի փառատոնում. Հարություն Խաչատրյանի «Վերջին կայարանը», Էդգար Բաղդասարյանի «Սեւ դաշտը» եւ Լյուդմիլա Սահակյանցի «Շեմին» ֆիլմը, որն անհատական հրավեր է ստացել մասնակցելու Մինսկի 4-րդ միջազգային փառատոնին: Սակայն բոլոր թվարկված ֆիլմերը մինչեւ օրս չունեն անգամ մեկական կրկնօրինակ փառատոնային ծրագրին մասնակցելու համար: Հարություն Խաչատրյանի ֆիլմն այս նույն պատճառով չմասնակցեց Ռիգայի «Արսենալ» կինոֆորումին, քանի որ ֆիլմի մեկ կրկնօրինակ ստեղծելը արժե շուրջ 1500 դոլար: Սակայն Միքայել Ստամբոլցյանի պնդմամբ, հայկական նորաստեղծ ֆիլմերը, որոնք դեռ մոնտաժվում են ռեժիսորի կողմից, արդեն կրկնօրինակվում եւ տարածվում են Լոս Անջելեսում: Այն, ինչ չի արվում պետականորեն ազգային կինոարվեստը տարածելու համար, հաջողությամբ իրականացվում է սեւ շուկայի գործարարների կողմից՝ հեղինակային բոլոր իրավունքների ոտնահարումով՝ ֆիլմի որակի հաշվին:

Եվս մեկ մտահոգություն, որ հնչեց հանդիպման ընթացքում. ստեղծագործության համար դժվարին պայմաններում ծնվում են ֆիլմեր, այնուամենայնիվ, դուրս են գալիս միջազգային ասպարեզ, արժանանում են տարբեր մրցանակների, իսկ որտեղ են այն շահույթները, որոնք պետք է բերեն այդ ֆիլմերն իրենց հեղինակներին եւ մեր կինոարտադրությանը: Սա եւս մի հետեւանքն է կինոյի ասպարեզում պետականորեն մշակված ծրագրի բացակայության. փառատոններում ներկայանալն ու մրցանակներ շահելը միջազգային կինոշուկա մտնելու առաջին քայլն է: Ցանկացած միջազգային փառատոնին կից գործում է կինոշուկա, որին մասնակից կինոընկերությունները ֆիլմերի ընտրության հարցում առաջնորդվում են ոչ այնքան ֆիլմի ստեղծագործական հատկանիշներով, որքան շուկայական պահանջարկով եւ առնենք՝ ժապավենի որակով, ինչպես նաեւ լավ կինո նկարելու համար մեծ փողեր են պետք, հայտնի ճշմարտությամբ: Այս միտքը հաստատեցին նաեւ հանդիպմանը մասնակից Արման Մանարյանը, Տիգրան Խզմալյանը, Վարդան Հակոբյանը: Իսկ ազգային կինոյի համար խիստ բնորոշ է «Տժվժիկի» ռեժիսորի այսօրվա երազանքը՝ մինչեւ 2000 թվականը նկարահանել «Սասունցի Դավիթ» 1,5 ժամանոց լիամետրաժ մուլտիպլիկացիոն ֆիլմը, որի համար կպահանջվի ընդամենը... կես միլիոն դոլար:

ՆՈՒՆԵ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ

«Ամեն մի կին տաճար է մի»

Հայուհիների մարդկային վառ նկարագրով ու բարեմասնություններով հրապուրվել ու կախարդվել են շատերը: Նրանց մասին գրել են մեծարժեք երկեր թե հայազգի եւ թե օտար հեղինակները: Ավելի քան հարյուր տարի առաջ ֆրանսիացի հայագետ Անտուան Մեյեն նրանց բնութագրում է այսպես. «Հայուհիները շատ զուսպ են, շատ համեստ, որքան կարելի է քիչ պչրասեր... խելացի են եւ դեմքի ջերմ արտահայտություն ունեն, որով ես շատ եմ համակրում նրանց. բացի այդ ինձ հավաստում են, որ նրանք իրենց ամուսնու երջանկությունն են»:

Հայաստանի գրողների միության ապրիլյան միջոցառումը նվիրված էր հայ կին գրողներին: Այն կրում էր «Որքան որ հուր կա իմ սրտում» խորագիրը:

Հանդիսության մասնակիցներին ողջունեցին եւ մայրության ու գեղեցկության օրվա առթիվ շնորհավորեցին գրողների միության վարչության առաջին քարտուղար Աբգար Ափինյանը, ավագագույն բանաստեղծ Հրաչյա Հովհաննիսյանն ու արձակագիր Հրաչյա Սարիբեկյանը:

Առաջինը իր «Մեր տունը», «Այնքան բարձրիկ...», «Արտի վրա, արտի» մոտ բանաստեղծությունները ընթերցեց 82-ամյա Արշալույս Մարգարյանը: Սիլվա Կապուտիկյանը ընթերցեց տասնամյակներ առաջ գրած «Կլեոպատրա», «Լիլիթ», «Նվարդի հառաչը» գործերը: Մեծանուն բանաստեղծուհու մասին Ավ. Իսահակյանը գրել է. «Չլիներ ծովը, երկնքի պատկերը երկրի վրա չէր լինի, չլիներ քո պոեզիան, ինչ-որ տեղ խավար կլիներ մեր երկիրը»: Ջերմությամբ ընդունվեց Մետաքսեի «Ամեն մի կին տաճար է մի» եւ ուրիշ բանաստեղծություններ: Ապա հանդես եկան Ամալյա Գաբրիելյանն ու Հեղինե Մուրադյանը, Կարինե Աշուղյանը, Ազնիվ Սահակյանն ու Արտակ Համբարձումյանը, Գյումրիի ներկայացուցիչներ Ռոզա Հովհաննիսյանն ու Սոնա Անտոնյանը, սփյուռքահայ Շուշիկ Տանտապետյանը, Նելլի Սահակյանը կարդաց Գեղամ Սարյանի, Հովհաննես Շիրազի, Սիլվա Կապուտիկյանի բանաստեղծությունները ռուսերեն թարգմանությամբ:

Զարուհի Շեկունցի ղեկավարած «Էլեգիա» երգչախումբը կատարեց Կոմիտասի, Ռոսսինիի, Վիվալդիի եւ Ռոբերտ Պետրոսյանի ստեղծագործությունները: Իսկ Հայ գրականության բարեկամների միության մրցանակը հանձնվեց բանաստեղծուհի Վիոլետ Գրիգորյանին «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում» գրքի համար:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

Լորիս Ճգնավորյանը անակնկալ մատուցեց հայուհիներին

Մարտի 8-ից Հայաստանում հայտարարվեց միամսյակ՝ նվիրված մայրության եւ գեղեցկության տոնին: Մեկ ամիս շարունակ մայրաքաղաքի տարբեր համերգասրահներում տրվեցին բազմաթիվ միջոցառումներ: Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահի տոնական միջոցառումները ընդմիջվեցին Զատկի ավագ շաբաթվան նվիրված ռեքվիեմների շարքով: Իսկ Հայաստանում պետականորեն նշվող մայրության եւ գեղեցկության տոնի նախօրեին՝ ապրիլի 6-ին, մաեստրո Լորիս Ճգնավորյանը միամսյակային միջոցառումները եզրափակեց մի գողտրիկ համերգով՝ յուրօրինակ անակնկալ մատուցելով հայուհիներին: Այդ օրը սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ ելույթ ունեցան երգի եւ ասմունքի այնպիսի վարպետներ, ինչպիսիք են Ռաիսա Մկրտչյանը, հայր եւ դուստր Հովհաննես եւ Նունե Բադալյանները, Նունե Եսայանը, Վլադիմիր Աբաջյանը, Ժենյա Ավետիսյանը եւ ուրիշներ. Ապրիլի 6-ին մաեստրո-դիրիժորի կողքին կանգնեց մաեստրո-բանաստեղծը, որի հեղինակային 2 երգերը այդ օրն առաջին անգամ հնչեցին՝ նվիրվելով հայ կանանց: Համերգից հետո մաեստրոյին ուղղված այն հարցին, թե վաղո՞ւց է բանաստեղծություններ գրում, նա համեստորեն պատասխանեց. «Երբեմն գրում եմ, բայց չէի ասի, թե պրոֆեսիոնալ եմ»: Ապա տեղեկացանք, որ մայիսի 6–13-ը սիմֆոնիկ նվագախումբը հայտնի անգլիացի դիրիժոր եւ կոմպոզիտոր Կառլ Դեյվիսի հետ հրավերով մեկնելու է Հունաստան՝ հյուրախաղերի: Այնտեղ կատարվելու են նաեւ անգլիացի կոմպոզիտոր-դիրիժորի «Նապոլեոն» եւ «Բաղդադի 40 գողեր» ֆիլմերի համար գրված երաժշտությունից հատվածներ:

Իսկ հյուրախաղերից հետո՝ մայիսի 30-ից հուլիսի 4-ը Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահը հրավիրում է մեծ փառատոնի, որի թեման կլինի հաճելի անակնկալ երաժշտասերների համար, ասաց մաեստրոն:

ԱՎՍՏՐԱԼԻԱ

Սիդնեյի համալսարանում ուսուցանվում է «Սասունցի Դավիթ» էպոսը

ՍԻԴՆԵՅ, 9 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Ասպարեզը» գրում է, որ Ավստրալիայում, Սիդնեյի Մակվարիի համալսարանի շարունակական կրթության բաժնում այս տարվա մարտ ամսից 11 շաբաթ տեւողությամբ դասավանդվում է «Սասունցի Դավիթ» դյուցազնավեպը: Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, Վահե Օշականի ղեկավարությամբ անգլերենով անցկացվող դասընթացի մաս են կազմում նաեւ հայ հեթանոսական մշակույթի բոլոր առասպելները՝ Տիգրան Մեծ, Արտաշես, Խոսրով, Տրդատ թագավորների Գողթան երգերը եւ Տորք Անգեղը:

Մարկեսն առայժմ չի վերադառնա

Նոբելյան մրցանակակիր, կոլումբիացի աշխարհահռչակ գրող Գաբրիել Գարսիա Մարկեսը որոշել է չվերադառնալ

հայրենիք այնքան ժամանակ, քանի դեռ թմրադոլարներով իր ընտրությունները ֆինանսավորելու մեջ կասկածյալ նախագահ Էռնեստո Սամպերը պաշտոնաթող չի եղել: Գրողը խոստովանել է, որ «շատ ճնշված է» իր երկիրը ծարակած ճգնաժամի պատճառով:

«ԵՎՐՈՊՐԵՍ»

Պոլ Վալերիի «Պարոն Տեստ»-ը՝ հայերեն

Դրվատանքի արժանի գործ է կատարել Երեւանի պետական համալսարանի ռոմանական բանասիրության ամբիոնի ֆրանսերենի դասախոս, արդեն ճանաչված ու հմուտ թարգմանչուհի Աննա Հակոբյանը, հայերեն թարգմանելով ֆրանսիական գրականության դասական, Ֆրանսիայի գիտությունների ակադեմիայի անդամ Պոլ Վալերիի «Պարոն Տեստ» գեղարվեստական ստեղծագործությունը:

Վաղուց ի վեր Ֆրանսիայի կենսագրական բառարանները եւ գրական հանրագիտարանները հարուստ տեղեկություններ են հաղորդում Պոլ Վալերիի բովանդակալից կյանքի ու գրական վաստակի վերաբերյալ: Հայրենասեր քաղաքացու անունով են կոչվում մշակութային օջախներ, ուսումնական հաստատություններ եւ փողոցներ:

Հեղինակի «Պարոն Տեստ»-ը հյութեղ ֆրանսերենով գրված, բարդ փիլիսոփայական երկ է, որը առաջին հայացքից էլ թվում է դժվարին գործ թարգմանության տեսանկյունից: «Պարոն Տեստ»-ի նախաբանում Վալերին հանդես է եկել ինքնախոստովանությամբ եւ նշել. «Այս խիստ առանձնահատուկ պայմաններին ենթարկված տեքստը, իհարկե, բնագրով շատ դյուրըմբռնելի չէ: Եվ առավել եւս, դժվար կուզենա այն թարգմանել օտար լեզվով, կհանդիպի գրքի անհաղթահարելի դժվարությունների...» (էջ 19): Ի պատիվ թարգմանչուհի Աննա Հակոբյանի պետք է ասել, որ նրան հաջողվել է հաղթահարել բազում դժվարություններ եւ հայ ընթերցողին ներկայացնել համարժեք թարգմանության մի գեղեցիկ օրինակ: Բնագրի եւ թարգմանության համեմատական տախտակը կազմելով եւ բաղդատելով դրանք, ակնհայտորեն երեւում է, որ նա այս աշխատանքը կատարել է խանդավառությամբ, նվիրվածությամբ, բարեխղճորեն եւ ընթերցողին ներկայացրել մի թարգմանություն, որի յուրաքանչյուր բառը ընտրված է խնամքով եւ զետեղվում է իր իսկական տեղում: Առանց չափազանցության կարելի է պնդել, որ այս թարգմանությունը սկզբից մինչեւ վերջ ընթերցվում է նույնպիսի հաճույքով, ինչպես բնագիրը:

Այս դժվարին գործի թարգմանությունը մեզ թույլ է տալիս հաստատելու, որ թարգմանչուհին հավատարիմ է մնացել բնագրին, ոճական առանձնահատկություններին, գտել մի շարք դարձվածքների ու արտահայտությունների համարժեքները, լիովին զերծ մնալով բառացի թարգմանություններից, հակվելով եւ ուշադրությունը սեւեռելով տեքստի իմաստաբանական կողմի վրա, հայերեն հյուսելով գեղարվեստական թարգմանության անթերի օրինակ:

Այս թարգմանությունն ունի ճանաչողական եւ ուսուցողական նշանակություն: Նրանից շատ բան կարող են սովորել այսօր ուսանողական նստարաններին նստած շատ ու շատ երիտասարդներ, որոնք ուսումնասիրում են թարգմանության տեսությունն ու գործնականը եւ ձեռք բերում թարգմանչական արվեստին վերաբերող ունակություններ եւ հմտություններ: Այս թարգմանությունը հավաստում է, թե ինչ է հարկավոր հաջողված թարգմանություններ լույս աշխարհ հանելու եւ իսկական թարգմանիչ դառնալու համար:

ՀԱՅԿԱԶ ԶԱՔԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Քննարկվեցին Հայաստանի հավաքականի պարտության պատճառները

Թբիլիսյան խայտառակության արձագանքները չեն մարում

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Ապրիլի 9-ը Հայաստանի մարզական կյանքում նշանավորվեց երկու մամուլի ասուլիսներով, որոնց թեման ընդհանուր էր՝ Հայաստանի ազգային հավաքականի խայտառակ պարտությունը Թբիլիսիում 0–7 հաշվով:

Դրանցից առաջինը կայացավ հանրապետական սպորտվարչությունում: Բացելով այն, ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության եւ սպորտի հարցերով փոխնախարար, ՀԱՕԿ-ի նախագահ Ալեքսան Ավետիսյանը նշեց. «Այսօրվա ասուլիսը նվիրված է հայկական ֆուտբոլի կացությանը: Մամուլից եւ հեռուստատեսությունից դուք գիտեք (այսինքն լրագրողները– Հ. Ն.), որ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ղեկավարության փոփոխությունից հետո չի կայացել այս կազմակերպության ոչ մի հաշվետու ժողով կամ կոնֆերանս, եւ ՀՖՖ-ում շատ մութ իրավիճակ է ստեղծվել մեզ համար: Ես անձնական հանդիպումներ եմ ունեցել Հայաստանի առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի մասնակից բոլոր ակումբների նախագահների հետ, որոնք բոլորն էլ դժգոհել են Հայաստանի ֆեդերացիայից: Ֆուտբոլը ինչ-որ մեկի սեփականությունը չէ, դա համաժողովրդական խաղ է, բացի այդ նաեւ մեծ քաղաքականություն: Ցավոք, 0–7 հաշվով պարտությունները սովորական են դառնում Հայաստանի հավաքականի համար»: Ալեքսան Ավետիսյանը նշեց նաեւ, որ ապրիլի 15-ին կայանալիք ՀԱՕԿ-ի գործկոմի նիստում լսվելու է ՀՖՖ-ի հաշվետվությունը:

Այս հանդիպումից 2 ժամ անց կայացավ երկրորդ ասուլիսը, որը հրավիրվել էր Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայում: Դրան ներկա էին հավաքականի եւ տարբեր ակումբների մարզիչները, ֆուտբոլիստները, ինչպես նաեւ ֆեդերացիայի նախագահ Արմեն Սարգսյանը եւ պաշտոնատար անձինք: Ասուլիսը մի շարք ֆուտբոլիստների ուշացման պատճառով սկսվեց նախատեսվածից 45 րոպե ուշացումով, ինչն առաջացրեց ներկաների արդարացի դժգոհությունը: Այս առիթով Արմեն Սարգսյանը նույնիսկ նշեց. «Երբ հավաքականի ֆուտբոլիստները չունեն հասարակ կենցաղային կարգապահություն, ապա ինչ խաղային կարգապահության մասին է խոսքը»: Ըստ Արմեն Սարգսյանի, նամակ է ստացվել արտասահմանում բնակվող մեր հայրենակիցներից, որտեղ խոր վրդովմունք է արտահայտվում Հայաստանի հավաքականի անդեմ ելույթների վերաբերյալ: Ցավոք, այս հանդիպման ընթացքում այդպես էլ կոնկրետ պատասխան չտրվեց թբիլիսյան խայտառակ պարտությանը վերաբերող հարցերին, թեեւ նման փորձ արվեց: Հավաքականի ավագ մարզիչ Խորեն Հովհաննիսյանը կրկին անդրադարձավ այն խնդրին, որ հանրապետության ընտրանին փաստորեն չունի նախապատրաստվելու պայմաններ: «Մարզումներն հիմնականում անցկացրել էինք հողի վրա կամ էլ դահլիճում: Նման անկազմակերպ վիճակում թիմը չպետք է մեկներ մրցավայր», ասաց ավագ մարզիչը: Հետաքրքիր է, որ այն հարցին, թե ինչո՞ւ, այնուամենայնիվ, այդ չարաբաստիկ հանդիպումը կայացավ թե Խորեն Հովհաննիսյանը եւ թե Արմեն Սարգսյանը որոշիչ պատասխան չտվեցին, նշելով, որ հավաքականին հարկավոր էր ստուգողական խաղ անցկացնել, եւ դա էր միակ պատճառը: Անձամբ ինձ այս պատասխանն այնքան էլ չբավարարեց: Պարոնայք, չե՞ք գտնում, արդյոք, որ

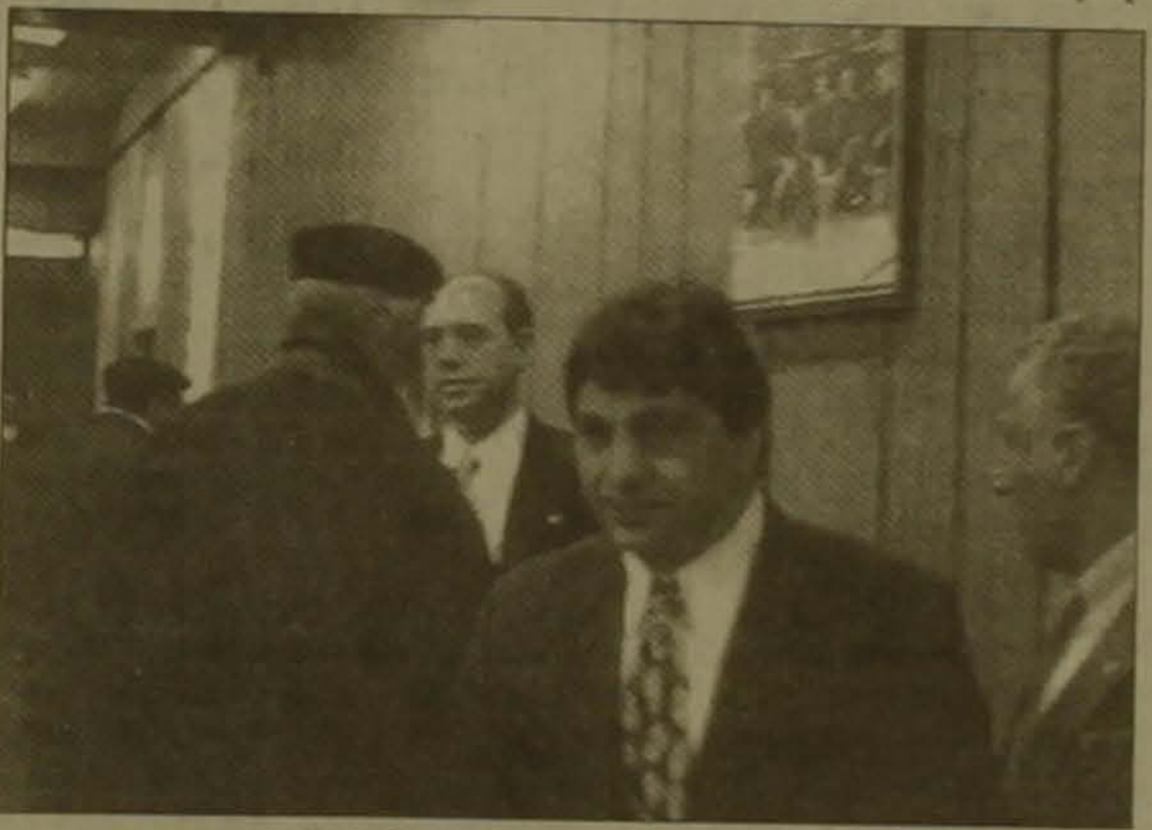

Հայկական պատվիրակությունը Վրաստանում

դուք միաժամանակ մեխին եւ նալին եք հարվածում: Չէ՞ որ նախօրոք պարզ էր, որ Վրաստանի հավաքականի հետ մրցամարտն ավելին է, քան ընկերականը: Անհամոզիչ էր նաեւ Խորեն Հովհաննիսյանի այն պնդումը, թե թիմի խաղը սկզբից ձախողվեց սխալ տակտիկայի հետեւանքով, որի հիմնական պատճառը պարզվում է՝ Երվանդ Սուքիասյանն էր, որի հաղորդած տվյալները Թեմուր Կեցբայայի մասին չարդարացան եւ հարկ եղավ մրցամարտի ընթացքում փոխել թիմի տակտիկական կառուցվածքը: Խորեն Հովհաննիսյանը հայկական ֆուտբոլի այսօրվա տխուր վիճակը կապեց նաեւ ակումբների թուլության հետ: Դրա պատճառները տարբեր են, սակայն հիմնականը ֆինանսականն է, որից էլ բխում է ֆուտբոլիստների արհեստավարժության խնդիրը: Ի դեպ, հավաքականի շատ ֆուտբոլիստներ խոստովանեցին, որ «ֆուտբոլով ընտանիք պահել հնարավոր չէ» եւ իրենցից շատերը, ինչպեն եւ մեր ժողովրդի մեծ մասը, զբաղվում է առեւտրով կամ էլ փորձում է որեւէ այլ կերպ դրամ վաստակել: Այս խոստովանությունը, ինչ խոսք, ամենեւին էլ դրական կողմից չի բնութագրում Հայաստանի ֆուտբոլային տնտեսությունը: Սակայն, մյուս կողմից էլ, դա նշեց նաեւ Արմեն Սարգսյանը, Վրաստանը տնտեսական ավելի խոր ճգնաժամում է, քան Հայաստանը, բայց վրաց ֆուտբոլիստները նման խայտառակ ելույթներ չեն ունենում: Ինչու՞մն է պատճառը: Միգուցե խնդիրը պատասխանատվության եւ ազգի պատվին վերաբերող նուրբ հարցերի գրագետ վերաբերմունքում է: Ինչեւէ, այս առթիվ բավականին դիպուկ արտահայտվեց «Շիրակի» գլխավոր մարզիչ եւ հավաքականում Խորեն Հովհաննիսյանի օգնական Անդրանիկ Ադամյանը. «Տարբեր խնդիրներ են, երբ ֆուտբոլիստը պատրաստ չի եւ չի կարող խաղալ, ու երբ ցանկություն չունի խաղալու»: Խորեն Հովհաննիսյանը ավելացրեց նաեւ, որ մրցամարտից առաջ բոլոր ֆուտբոլիստներն անհրաժեշտ ցուցմունքներ էին ստացել, սակայն դրանք անկատար մնացին:

Այնուհետեւ խոսեցին այդ «ճակատամարտի» հիմնական «հերոսները»՝ ֆուտբոլիստները: Դարպասապահ Արմեն Ավագյանի խոսքերով, հավաքականի տղաները, ոչ միայն ֆիզիկապես, այլեւ հոգեբանորեն պատրաստ չէին խաղին: Նա հիմնականում դժգոհություն հայտնեց պաշտպաններից, որոնք հաճախ կոպիտ վրիպումներ էին թույլ տալիս: Ո՞ւմ էր ձեռնտու հավաքականի նման անփառք ելույթը: Ավարտելով իր խոսքը, դարպասապահը հայտարարեց, որ հավանաբար այլեւս չի հագնի Հայաստանի հավաքականի մարզազգեստը: Ավելի պատկերավոր էր թիմի ավագ Արամայիս Տոնոյանի ելույթը: Նա մասնավորապես ասաց. «Երկու ամսից ավելի է, ինչ «Փյունիկը», որը կազմում է հավաքականի կորիզը, մարզվում է՝ ասֆալտի վրա: Մի՞թե ճիշտ է, երբ հանրապետության առաջատար ակումբը, նաեւ մյուս թիմերը, չգիտեն, թե ո՞ր մարզադաշտում են անցկացնելու առաջնության հերթական հանդիպումը: Ինչո՞ւ հայկական ֆուտբոլի ղեկավարները երբեք չեն հետաքրքրվում ֆուտբոլիստների կենցաղով: Կամ ինչի է նման, երբ առաջիկա խաղի մասին հավաքականի ֆուտբոլիստները իմանում են դրանից 10 օր առաջ եւ այն էլ դեռ չհաստատված լուրի տեսքով: Երբ մենք Մոսկվայում մասնակցում էինք ԱՊՀ երկրների չեմպիոնների գավաթի խաղարկությանը, ապա բավականին լավ տպավորություն էինք ստեղծել հայկական ֆուտբոլի մասին, իսկ այժմ բոլոր ջանքերը ի չիք եղան»: Մոտավորապես նույն կարծիքին էին նաեւ հավաքականի մյուս ֆուտբոլիստները: Խորեն Հովհաննիսյանը թեեւ չհաստատեց Վրաստանի հետ խաղի մասին ֆուտբոլիստների 10 օր առաջ իմանալու լուրը, բայց պաշտպանեց նրանց բարձրացրած մյուս հարցերը:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ հայկական ֆուտբոլում այսօր իրոք շատ ծանր կացություն է ստեղծվել: Ո՞ւմ է դա ձեռնտու: Կհաջողվի՞, արդյոք, դրությունը գեթ մի փոքր շտկել մինչեւ ապրիլի 30-ը Հյուսիսային Իռլանդիայի հետ աշխարհի առաջնության ընտրական խաղի օրը: Սրանք հարցեր են, որոնց պատասխանները կտա ժամանակը: Հուսանք որ տղաները գոնե կկարողանան ուշքի գալ «վրացական» նոկաուտից եւ հավուր պատշաճի կնախապատրաստվեն առաջիկա պատասխանատու խաղին, մանավանդ, որ ապրիլի 23-ին նախատեսված ընկերական մրցամարտը Ղազախստանի հավաքականի հետ չի կայանա ղազախական կողմի հրաժարվելու պատճառով:

ՄԱՄՈՒԼ

«Արեւելյան մարտարվեստ»

Իր ծնունդն ազդարեց եւս մեկ թերթ: Ապրիլի 4-ին լրագրային շուկայում հայտնվեց «Արեւելյան մարտարվեստ» թերթի առաջին՝ ապրիլ 1997 թվակիր համարը, որը տպագրության է ստորագրվել մարտի 27-ին: Թերթը, մեր դիտարկումներով, այս տարվա նորանուն կամ վերագրանցված պարբերականներից 42-րդն է:

Հիմնադիր եւ գլխավոր խմբագիրն է Տիգրան Մկրտչյանը, գրանցման համարը եւ թվականը՝ 565, 20.12.1996 թ.: «Նոր-ֆիրմա» ՍՊԸ տպարան: Տպաքանակը՝ 3000 օրինակ: 12 էջ (1,5 տպագրական մամուլ): Չափսը՝ 21.0x30.2 սմ: Գինը՝ 150 դրամ:

Թերթը բովանդակում է խմբագրական, տեղեկություններ արեւելյան մարտարվեստի տարբեր ձեւերի (կարատե, թաեքվոնդո, եւն) մասին, ինչպես նաեւ լրատվություն այդ մարզաձեւերի հայաստանյան մրցումների մասին:

Խմբագրականում հայտարարվում է, որ թերթը «նախատեսված է ոչ միայն մասնագետների, այլեւ սկսնակների համար»: Հրատարակիչները մտադիր են «թերթի հիման վրա ստեղծել ինֆորմացիայի եւ փորձի կուտակման ու փոխանակման ինֆորմացիոն-մեթոդական կենտրոն, որն ամեն ինչ կանի մեր երկրում երկար տարիներ արգելված արեւելյան մարտարվեստի տարածման եւ զարգացման համար»:

Հաջողություն ցանկանալով այս յուրահատուկ բովանդակությամբ թերթին, մաղթենք, որ այն ծառայի ֆիզիկապես ու մտապես առողջ սերունդ դաստիարակելու համար:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՖԻՖԱ-ն մտադիր է պաշտպանել ոչ եվրոպացի ֆուտբոլիստների շահերը

ՖԻՖԱ-ն մտադիր է մոտ ժամանակներում ուղղում մտցնել իր օրենքների մեջ: Ըստ սպասվող փոփոխությունների, Եվրամիության որեւէ երկրում խաղացող ցանկացած ազգի ֆուտբոլիստ կարող է ազատ տրանսֆերով տեղափոխվել՝ Բոսմանի կարգավորող օրենքի համաձայն: Դա բրազիլացի Ռոնալդոյին, կոլումբիացի Ֆաուստինա Ասպրիլյային եւ նիգերիացի Նվանկվո Կանուին եւ Եվրամիության երկրներում խաղացող այլ աշխարհամասերի մյուս ֆուտբոլիստներին նույն հնարավորությունները կընձեռի, ինչը որ ունեն Եվրամիության անդամ պետություններում ծնված ֆուտբոլիստները:

15 ամիս առաջ ուժի մեջ մտած օրենքը, ուր այժմ փոփոխություններ են սպասվում, բելգիացի ֆուտբոլիստ Ժան-Մարկ Բոսմանի կողմից իր ակումբի՝ «Լիեժի» դեմ դատը շահելու արդյունք էր: Այդ ժամանակ նրա նոր ակումբը «Լիեժին» չէր վճարել տրանսֆերի գումարը, քանի որ Բոսմանի պայմանագրի ժամկետն արդեն լրացել էր: Դրանից հետո, ըստ Բոսմանի անունը շնորհված օրենքի, պայմանագրի ժամկետը լրացած ֆուտբոլիստների տեղափոխվելու դեպքում նոր ակումբը որեւէ գումար չի վճարում նախկին թիմին: Սակայն մինչ այժմ այդ արտոնությունը տրվում էր միայն Եվրամիության երկրների ֆուտբոլիստներին, սակայն այսուհետ այն կտարածվի նաեւ մյուս աշխարհամասերից ժամանած ֆուտբոլիստների վրա: Ինչպես նշում է «Ուոլ սթրիթ ջորնըլ» թերթը, այս օրենքի փոփոխությունները դրական դեր կխաղան, եւ այսուհետ Եվրոպայում կպաշտպանվեն նաեւ ոչ Եվրամիության երկրների ֆուտբոլիստների շահերը:

ԱՐ. Մ.

Ռոբի Ֆոուլերը «Արդար խաղի» մրցանակի թեկնածու

«Արդար խաղի» մրցանակի համար լուրջ հայտ ներկայացրեց «Լիվերպուլի» հարձակվող Ռոբի Ֆոուլերը, երբ Անգլիայի պրեմիեր լիգայի վճռական խաղերից մեկում տուգանային հրապարակում բախվելով «Արսենալի» դարպասապահ Դեյվիդ Սիմենի հետ, մրցավարին ձեռքով նշան արեց, որ Սիմենը կանոնների խախտում թույլ չի տվել, եւ հետեւաբար 11 մ տուգանային հարվածի կարիք չկա:

Միջադեպը տեղի ունեցավ խաղի 65-րդ րոպեին, երբ Ֆոուլերը ստանալով Մարկ Ռայթի բարձրից ուղարկած փոխանցումը, նետվեց տուգանային հրապարակ: Սիմենը առաջ նետվեց՝ որսալու գնդակը, իսկ Ֆոուլերը՝ նրա հետ չբախվելու համար թռավ դարպասապահի գլխի վրայով եւ վայր ընկավ, սակայն անհապաղ ոտքի կանգնեց եւ մրցավար Ջերալդ Էշբին ձեռքով հասկացրեց, որ 11 մ նշանակել պետք չէ: Հեռուստատեսությամբ պահի կրկնապատկերը դիտելուց պարզվեց, որ Սիմենը Ֆոուլերին նույնիսկ չի դիպչել:

Այնուամենայնիվ, Էշբին 11 մ տուգանային հարված նշանակեց: Ֆոուլերը, ինչպես նշում է «Ուոլ սթրիթ ջորնըլը» 11 մ-ը իրացրեց «կես ուժով», եւ Սիմենը գնդակը ետ մղեց, որը, սակայն, «Լիվերպուլի» ֆուտբոլիստ Ջեյզոն Մաքաթիերը ուղարկեց «Արսենալի» դարպասը:

ԱՐ. Մ.

«Դեպորտիվոյի» նախագահն ընդդեմ ֆուտբոլի պաշտոնյաների

Ինչպես տեղեկացնում է «Ինթերնեյշնըլ հերալդ տրիբյուն» օրաթերթը, իսպանական «Դեպորտիվո լա Կորունյա» ակումբի նախագահ Ավգուստո Լենդոիրոն հայտարարել է, որ Իսպանիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիային եւ ՖԻՖԱ-ի պաշտոնյաներին դատական պատասխանատվության է ենթարկելու: Օրերս ՖԻՖԱ-ն մերժել է Լենդոիրոյի բողոքն ընդդեմ նրա լիազորությունների 18-ամսյա դադարեցման եւ 100000 շվեյցարական ֆրանկի (68600 դոլար) տուգանքի, որը պարտավոր է մուծել Իսպանիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան՝ դատական պատասխանատվության կանչելու համար: ՖԻՖԱ-ի օրենքներով, թիմերին արգելվում է բողոքներ ներկայացնել քաղաքացիական դատարան: Լենդոիրոն ասել է, որ հույսը չի կորցրել եւ այս անգամ դատարան է դիմելու իր՝ որպես Իսպանիայի քաղաքացու անունից:

ԱՐ. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժինը
հրավիրում է

«Անցման շրջանի տնտեսություններ»

թեմայով դասընթացների

Այս դասընթացը կներկայացնի կենտրոնացված պլանային տնտեսությունից շուկայական տնտեսության անցնող երկրների մակրոտնտեսական եւ միկրոտնտեսական գործընթացները: Դասընթացի առաջին մասում հիմնականում կքննարկվեն մակրոտնտեսական միջավայրը եւ կայունացման քաղաքականությունը: Իսկ երկրորդ մասում ուշադրությունը կկենտրոնացվի հետագա աճին նպաստող հատվածային եւ կառուցվածքային միկրոտնտեսական քաղաքականության վրա: Դասընթացում կներկայացվեն հետեւյալ թեմաները՝ ուշադրություն առնելով Հայաստանում անցումային գործընթացի հատուկ դեմքը.

- Արդյո՞ք գոյություն ունի անցման շրջանի տնտեսությունների տեսություն
- Կենտրոնացված պլանավորման փլուզման պատճառները
- Անցման շրջանում արտադրողականության եւ արտադրության անկումը
- Գնաճի հսկումը եւ կայունացումը
- Փողի եւ փոխարժեքի քաղաքականություն
- Դրամավարկային քաղաքականություն
- Եկամուտների բաշխումը եւ սոցիալական ապահովության ցանցը
- Առեւտրի քաղաքականությունը եւ ձեռնարկությունների վերակազմումը
- Բանկային հատված եւ դրամավարկային բարեփոխումներ
- Սեփականաշնորհում
- Աշխատանքի շուկան եւ զբաղվածության հիմնախնդիրները
- Հայաստանում անցման գործընթացի հետագա ուղղությունները

Դասընթացն օգտակար կլինի կառավարական հաստատություններին եւ բանկերի աշխատողներին, ինչպես նաեւ հարակից մասնագիտությունների ուսանողներին:

- Դասընթացը կվարի Հայաստանում Միջազգային արժութային հիմնադրամի մշտական ներկայացուցիչ եւ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) դասախոս Սյուզան Ջոնսը:
- Սկիզբը՝ ս. թ. ապրիլի 29-ին, տեւողությունը՝ 6 շաբաթ:
- Օրերը՝ երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի, ժամը՝ 18:30-ից մինչեւ 20:30:
- Պարապմունքները կընթանան անգլերեն լեզվով՝ միաժամանակյա հայերեն թարգմանությամբ:
- Գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենա ՀԱՀ-ի 19ա սենյակում մինչեւ ապրիլի 25-ը:
- Դասընթացին կարող են մասնակցել միայն առաջին 30 գրանցվածները:
- Վարձը՝ 45 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Աշոտ, Գայանե, Լուսինե Եղիազարյանները, Էվելինա Ավետիսյանը խոր վշտով հայտնում են սիրելի կնոջ, մոր, քրոջ

ԷԼԵՈՆՈՐԱ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆԻ (ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԻ)

վաղաժամ մահը:

Հոգեհանգիստը՝ ապրիլի 10-ին, ժամը 18-ին, հուղարկավորությունը՝ ապրիլի 11-ին, ժամը 15-ին Նախիմովի (Կիեւյան փողոցին զուգահեռ) 1, բն. 17-ից:

ԿԱՏԱՐՈՒՄ ԵՄ

Պտղատու այգու (խաղող, պտուղ) ագրոնոմիական բոլոր աշխատանքները (էտ, ծեւավորում, տնկումներ, հողի մշակություն, սրսկումներ եւ այլն) բարձր մասնագիտական մակարդակով:

Հեռ. 53-70-54 (ժամը 17.00-ից հետո)

«ԱՅԱՔՍ»

ՖԻՐՄԱՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ

Ամեն երկուշաբթի տուրիստական ուղեւորություն

ՀԱԼԵՊ-ԲԵՅՐՈՒԹ

հաճելի ճամփորդություն,
շահավետ առեւտուր արեւելյան հարուստ շուկայում

Երկու շաբաթը մեկ անգամ կանոնավոր ուղիղ չվերթ

ԵՐԵՎԱՆ-ԼԱՌՆԱԿԱ (ԿԻՊՐՈՍ)

Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
Բարձրակարգ հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ապրիլի 7-ը:

Կազմակերպվում է ավիատոմսերի վաճառք ԱՊՀ եւ բոլոր ուղղություններով:

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 43/ա ՀԵՌ. 538845, 531573

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան, (ընդհ. մակ.՝ 95 քմ, բնակ. մակ.՝ 65 քմ) քարե շենքի 4-րդ հարկում: Ունի վերնահարկ (45 քմ): Բն. ընդհ. մակ.՝ 140 քմ է: Գտնվում է Աջափնյակում՝ Հանր. հիվանդանոցի մոտ:

Հեռ.՝ 581841, 342586

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» ՌԱԴԻՈԿԱՅԱՆ

ԱՄԵՆ ՕՐ ՁԵԶ ՀԵՏ

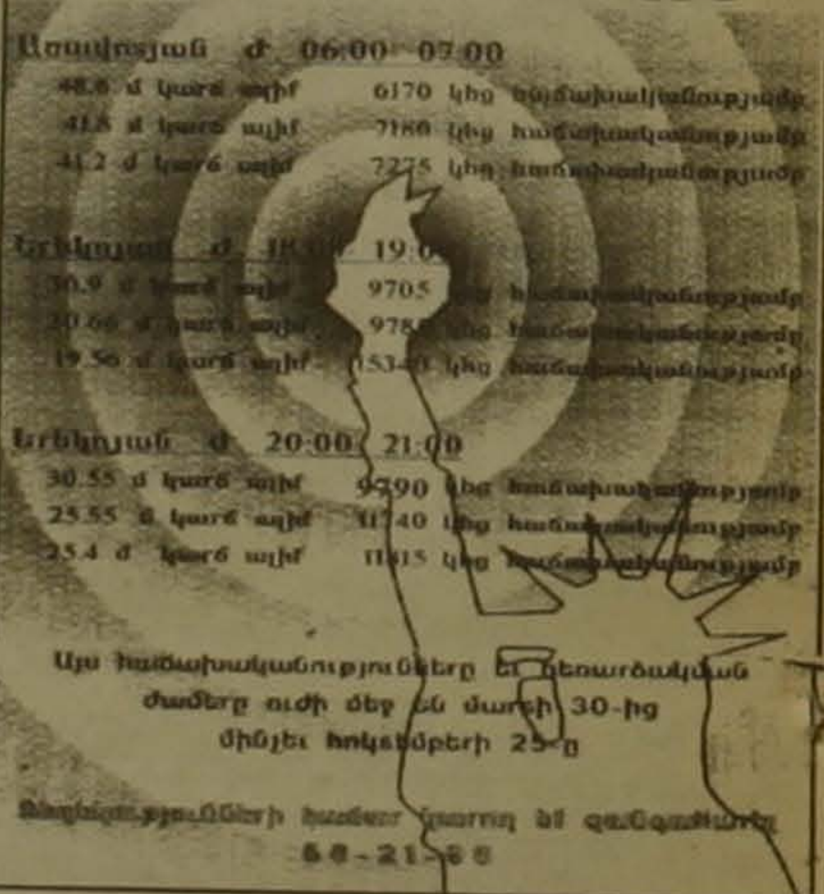

ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

ԻՄԱՑԵՔ ԵՎ ԿԻՐԱՌԵՔ ՁԵՐ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ

ԴԻՄԵՔ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ (ՇՄԻՊՀԿ)

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ-ՈՒՐԲԱԹ օրերին, ժամը 10.00-16.00
Հասցե. Երեւան, Կորյունի փ. 8, 3-րդ հարկ, բն. 8
Հեռախոս 56-13-86

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10–16, 58 33 26 ժամը՝ 18–23

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժինը

ներկայացնում է

իր անգլերենի առաջիկա ուսումնական ծրագրերը՝

Անգլերենի առաջին փուլ
Ապրիլի 28-ից մինչեւ հունիսի 20-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը՝ 17:00-20:15
Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը՝ մինչեւ ապրիլի 23-ը

Օսկար մրցանակ շահած ֆիլմերի ցուցադրմամբ անգլերենի խորացված դասընթաց
Ապրիլի 28-ից մինչեւ հունիսի 20-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը՝ 17:00-20:15
Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը՝ մինչեւ ապրիլի 23-ը

Անգլերենի դասընթաց՝ «Զրուցավարություն»
Ապրիլի 29-ից մինչեւ հունիսի 19-ը
Երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը՝ 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը՝ մինչեւ ապրիլի 23-ը

Անգլերենի երկրորդ փուլ
Սեպտեմբերի 8-ից մինչեւ հոկտեմբերի 31-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը՝ 17:00-20:15
Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը՝ մինչեւ սեպտեմբերի 5-ը

- Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենա Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում (ՀԱՀ), 19 ա սենյակում:
- Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները:
- Ապրիլի 21-ին եւ սեպտեմբերի 2-ին, ժամը 10-ին, ՀԱՀ-ի փոքր դահլիճում կանցկացվի անգլերեն լեզվի քննություն, որը դիմորդներին կօգնի ճիշտ կողմնորոշվելու դասընթացի ընտրության մեջ:
- Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը՝ բաղկացած 6-րեք սենյակից: Երկու կողմից սեփական հողատարածք 300 քառ մետր ընդհանուր մակերեսով: Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին: Հասցեն՝ Զրաշաս 68 (ԳԱ հետեւի մասում):
Հեռախոս 52-54-39:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

2 սենյականոց բնակարաններ եւ ավտոտնակ 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին եւ 2-րդ հարկերում, Դեմիրճյան 17 շենք:
Հեռ.՝ 581841, 523056, 523884

Բարձրակարգ մասնագետը

ՊԱՐԱՊՈՒՄ Է

անգլերեն:

Վարձավճարը՝ մատչելի:
Հեռ.՝ 567418

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեխի խանութի մոտ):
Հեռախոս՝ 22-42-68

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ
Վկայագիր/մագիստրոսի կոչում շնորհող ծրագիր
1997–1998 թթ.

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանն ընդունում է դիմումներ «Հասարակական առողջապահություն» վկայագիր/մագիստրոսի կոչում շնորհող ծրագրի համար: «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի նպատակն է համապատասխան կրթությամբ մասնագետներ ապահովել հասարակական առողջապահության ոլորտում աշխատելու համար: Առանձնահատուկ ուշադրություն կհատկացվի առողջապահության հիմնական գիտությունների ուսումնասիրությանը, ներառյալ՝ ծրագրավորմանը, գնահատմանը, կառավարմանը, կապի միջոցներին, համաճարակաբանությանը եւ ղեկավարմանը:

Դիմորդները պետք է լինեն կամ բժշկական (ատամնաբուժական բաժինը ներառյալ) եւ անասնաբուժական ինստիտուտների շրջանավարտներ, կամ՝ ճարտարագիտական, բնագիտական, հասարակագիտական կամ այլ հարակից մասնագիտությունների բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք ունեն առողջապահության կառավարման կամ հասարակական առողջապահական ծառայության բնագավառում առնվազն երկու տարվա աշխատանքային փորձ:

ՀԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է ունենալ ընդհանուր գնահատականների 4.0 եւ բարձր միջին ցուցանիշ, ինչպես նաեւ TOEFL քննությունից հավաքել 550 միավոր կամ ՀԱՀ-ում մայիսի 6-ին կազմակերպվող անգլերեն լեզվի իմացությունը գնահատող քննությունից ստանալ բարձր գնահատական: Անհրաժեշտ է նաեւ բավարար գնահատական ստանալ յուրաքանչյուր հոկտեմբերին ՀԱՀ-ում կազմակերպվող GRE քննությունից: Այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը, կմասնակցեն 1997 թ. մայիսին ՀԱՀ-ում սկսվող անգլերեն լեզվի արագացված դասընթացին, որի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 300 դոլարին համարժեք դրամ:

1998 թ. գարնան, ամռան եւ աշնան ընթացքում ուսանողները կունկնդրեն հետեւյալ դասընթացները. առողջապահության ղեկավարում եւ կառավարում, կենսավիճակագրություն, համաճարակաբանություն, առողջապահության տեղեկատու համակարգեր, շրջակա միջավայրի առողջապահություն եւ վարքագծային գիտություններ:

1999 թ. ՀԱՀ-ը նախատեսում է հասարակական առողջապահության երկրորդ տարվա դասընթացներ, որոնք ավարտելուց հետո կշնորհվի հասարակական առողջապահության մագիստրոսի կոչում:

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետը սույն թվականի մայիսի 2-ն է: Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Դիմումների ձեւերը կարելի է ստանալ ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակից: Հասցեն՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 19 սենյակ: Հեռախոս 27-16-29:

Դիմորդների վերջնական ընտրությունը կկատարվի 1998 թ. փետրվար ամսին: Բոլոր ուսանողները պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ պայմանագիր ստորագրեն՝ ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու համար:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռային եւ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 554. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության 9. 04. 1997. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@